

Camí Ral³⁴

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Juliol de 2012 número 34

Ajuntament de Copons

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons
Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura
Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013
Correu electrònic: camiral@copons.net
www.camiral.net
Disseny i maquetat: ESPAI GRÀFIC, Igualada
Dipòsit legal: B-7571-96
Tiratge: 300 exemplars

Publicació periòdica
Imatge portada: Caramelles **Foto:** Cesc Salomé Sabater
Coordinació: Elisenda Mercadal Segura, Núria Pons Torrents i Montse Soteras Corbella
Agraïm la col·laboració d'Ingrid Saumell Gassó

- 3 Editorial
- Projecte Viu Copons
- 4 Restauració de la imatge de Sant Magí de Copons
- 7 Projecte Memoral
- 8 Eines i feines del camp IV. El batre
- 10 Eugeni Gras Brunet
- 12 Cantem nades a les cases
Celebrem Sant Jordi
"L'Ametller" un espai per als infants
- 13 Festa final de curs 2011-2012
- 14 Papallones de Catalunya i el seu món
- 15 Activitats escola-família
- 16 Programa Festa Major d'Estiu
- 17 Festa Major de Sant Sebastià
Carnestoltes
- 18 Un any més cantem Caramelles
Els Capgrossos de l'escola a la Festa Major de Rubió
- 19 Primeres Comunions
Sant Pere a Sant Pere
- 20 Crònica bastonera de la Trobada dels Carranquers a Cervera
Agrupació de Defensa Forestal de Copons (ADF)
- 21 Bastoners de Terrassa: Aniversari, Trobada Nacional i molt més
- 22 Resum de fets, activitats i actes. De gener a juny de 2012
- 23 Horts de Copons
- 24 Què s'està fent ...
- 25 L'Abellerol
- Terra Sarda a la Sala Polivalent de Copons
- 26 Senyeres: Els Mollons
- 27 Transports i telèfons d'interès

4a. edició 1997
Millor publicació periòdica
d'àmbit local

PREMI
DE PUBLICACIONS
MUNICIPALS
SANT FELIU
DE LLOPENT - 1997
Millore butlletí municipal de l'any

Els articles publicats a Camí Ral reflecteixen solament l'opinió dels autors, no forçosament la de l'Ajuntament.

Editorial

Rellegint l'editorial del primer número de febrer de 1996, buscant inspiració pel present escrit, hi trobo moltes idees interessants que m'agradaria repetir i fer meves:

Camí Ral és un butlletí informatiu per donar compte de la gestió municipal, el que s'ha fet, i el que hi ha previst de fer; obert a les entitats, associacions i veïns en general, perquè tothom hi pugui dir la seva.

Un canal de comunicació on compartir notícies, successos, opinions, històries i les activitats que caracteritzen la vida social del poble.

Per la nostra part és també una nova manera de dir "t'estimo Copons".

Han passat més de 15 anys d'aquestes paraules i segueixen tenint tanta força i vigència com aleshores. Volen ser, també, un homenatge a tots els que han treballat al llarg de tots aquests anys per mantenir l'ideari del Camí Ral i han col·laborat de tantes maneres amb el poble de Copons. Estimant-lo.

En aquesta edició us volem presentar la versió digital del Camí Ral, **www.CamiRal.net**, on trobareu tots els números d'aquesta publicació per descarregar en format PDF. Són molts anys de la revista que podreu rellegir aquells que ja no disposeu de la versió en paper, reenviar-la a amics i familiars, compartir-la,...

Seguint el camí obert per l'antic regidor, Ricard Espelt, volem posar al vostre abast les noves tecnologies per fer més fàcils aquestes idees tan ben expressades en el primer exemplar: l'esperit de compartir i col·laborar, d'informar de la gestió municipal, dels projectes fets i per fer, de les opinions, històries, activitats, etc.

Ajudeu-nos a seguir endavant, compartint i estimant Copons!

Jordi Carner Pujol

Projecte Viu Copons

Assumpta Prat Rius

Des de l'àrea de Benestar social de l'Ajuntament de Copons, amb la col·laboració tècnica del Consell Comarcal de l'Anoia, aquest any 2012 hem iniciat el projecte "Viu Copons".

Aquest projecte, té l'objectiu d'augmentar els vincles socials i afectius entre la població infantil i juvenil i la població més gran del municipi de Copons.

Es tracta d'un projecte intergeneracional on tots, infants, joves i grans trobin punts comuns que els permetin compartir espais conjunts.

Per tal de poder explicar el projecte a la població de Copons s'han realitzat dos tallers participatius, un per la gent més gran i l'altre per als joves.

El taller de la gent gran ha estat un espai de trobada per tal que els participants poguessin pensar i parlar sobre la seva experiència vital i del saber que podrien transmetre als joves i infants del municipi.

Pel que fa al taller dels joves, van poder fer una pluja d'idees sobre la realització de possibles activitats intergeneracionals.

També s'ha fet contacte amb l'escola de primària i amb l'escola Waldorf del municipi, i les dues estan interessades en participar en el projecte.

Un cop fet tot aquest treball, des de l'àrea de Benestar social el que volem fer és una posada en comú entre les dues generacions i començar a treballar en activitats i accions que es poden dur a terme de cara al mes de setembre.

Des d'aquí volem donar les gràcies a totes les persones que han participat en els tallers i han col·laborat perquè aquest projecte es pugui tirar endavant.

Restauració de la imatge de Sant Magí de Copons

Carles Muñoz Pallarès

Joana Llacuna i Josep Tort posen fi al deteriorament del pedronet i la seva imatge.

Com tothom sap, a Copons tenim un pedronet amb una imatge de Sant Magí. El pas del temps havia anat malmetent tant la figura com també la fornícula que ocupa. Sortosament, l’any passat, dos coponencs van posar fi al deteriorament del pedronet i la seva imatge: la Senyora Joana Llacuna i el seu marit, el Senyor Josep Tort.

La Joana, seguint la seva afecció (amb resultats admirables!) a les arts aplicades, es va proposar recuperar l'estatueta de Sant Magí, la qual es trobava en un estat precari. Per la seva part, en Josep s'encarregà de l'arranjament de la fornícula que, degut especialment a les filtracions d'aigua, estava a punt d'esfondrar-se.

La imatge actual de Sant Magí de Copons és una figura de guix. Abans d'iniciar-ne la restauració, la Joana indagà una mica sobre la iconografia del sant, per a poder planificar amb lògica tot el procés. Va començar retirant tota la pintura existent, ja que en haver-hi zones totalment descolorides, veié que s'havia de pintar de nou. Com que l'estatueta és de guix, aquesta tasca la va fer amb molta cura, per tal de no esguerrar-la. Seguidament, reconstruí amb guix nou algunes parts trencades o desaparegudes (les mans, el broll d'aigua que surt de sota el gaiato, ...). A continuació pintà la imatge vestint-la amb el característic hàbit de monjo i el llibre -la Bíblia- i, finalment, hi posà l'indispensable gaiato (que s'havia perdut) i el barret (que tot i ser de llautó, també hagué d'adobar).

Cal deixar constància de l'assessorament tècnic que la Joana rebé de la Senyora Rosa Maria del Río d'Igualada en totes aquestes tasques.

La feina d'en Josep no va ser tan artística, però no per això, menys necessària. Va refermar tota la fornícula protegint-la, després, amb una pintura antifiltracions, tant exteriorment com a l'interior.

El resultat de tot plegat és ben palès. El pedronet (o capelleta) de Sant Magí torna a fer goig, gràcies a la bona feina d'aquests dos coponencs, a qui agraeixo, en nom de

tots, la seva dedicació i il·lusió, en la comesa de no deixar perdre el que és, sense cap dubte, un dels referents més coneguts del poble. Independentment del sentit religiós que cadascú li vulgui conferir, seria ben trist que desaparegués el pedronet dedicat al sant que dona un nom inequívoc (contràriament a d'altres carrers o indrets del poble que tenen toponímia diversa) a una de les entrades de Copons, a un carrer i, ara també, a un dels aparcaments municipals.

Vida i llegenda de Sant Magí

La restauració de la imatge de Sant Magí ha estat una excusa perfecta per a fer una mica de recerca sobre el sant. Crec que val la pena donar a conèixer a tots els coponencs i afins la vida i llegenda de Sant Magí, així com la seva influència en la religiositat de la gent, les tradicions i les festes, tant en el passat com actualment, ja sigui prop de les nostres contrades com en llocs més distants.

Màrtir de canonització antiga, nasqué a Tarraco (Tarragona) el segle III, en el si d'una família noble. Alguns hagiògrafs li atribueixen orígens borgonyons, però després de consultar-ho amb un parell de diòcesis franceses de la zona, jo descartaria aquesta via. Desafecte de la vida mundana, va retirar-se a una cova de les muntanyes de la Brufaganya (a uns 100 quilòmetres de Tarragona) a fer penitència i vida solitària. Hi romangué 30 anys en la més profunda austeritat alimentat, segons la tradició, pels àngels. Els miracles que obrava, sobretot contra el dimoni, i de curació, tenien admirada tota la gent del país i ple d'indignació el pretor Dacià de Tarragona que, d'acord amb l'edicte de l'emperador romà Maximià, perseguia els cristians amb gran furor. S'esdevingué que la filla del pretor va posar-se d'allò més malalta, i cap metge ni doctor li entenia el mal. Després de fer-li tants remeis com van creure bons, un dia oïren una veu tota estranya, eixida de dintre la donzella malalta, que deia amb to reganyós i irat: “No me’n vull anar, no me’n vull anar, no me’n vull anar.”

Van comprendre que era el diable que s'havia encauat dintre de la donzella i que de cap manera en volia sortir. Tothom va dir que l'únic capaç de guarir la malalta era en Magí, però el pretor no volia donar-li importància. La minyona es posava cada dia més greu, i per fi, vencent l'amor de pare l'orgull de pretor, envià un escamot de soldats a cercar en Magí, qui, així que

Imatge de Sant Magí una vegada restaurada

va veure la donzella, va fer el senyal de la creu i la minyona restà guarida.

El pretor, en pagament del gran servei que en Magí li havia fet, ordenà tancar-lo a la presó, però ell, sense immutar-se, en va sortir sense que ningú li obrís les portes, i de nit, malgrat estar els portals de la ciutat tancats, va eixir de Tarragona pel Portal del Carro i se'n tornà tranquil·lament cap a la seva cova de la Brufaganya. Quan l'endemà el pretor el féu anar a buscar, per tal d'assotar-lo enmig de la plaça en presència de tothom, van trobar la presó buida. Dacià s'indignà com mai ho havia fet i va manar als soldats que anessin a agafar-lo altra vegada. Els soldats van baixar-lo muntanya avall lligat amb feixugues cadenes i arrossegant-lo com qui porta un boscall. Pel camí per on el remolcaren hi creixeren uns rosers que tenien flors amb unes taques vermelles, record de la sang vessada per Magí. Quan van ésser a baix, escanyats de set, van dir-li en to burleta que si era sant, com la gent deia, que els fes brollar una font allí mateix. El sant va donar tres copets al terra de roca viva amb la punta del seu bastó i féu eixir tres fonts que, encara avui, ragen i guareixen de molts mals.

Un cop calmada la set dels soldats, aquests s'adormiren i Magí se'n tornà a la cova a continuar les seves oracions. Al despertar-se, els soldats pujaren a la cova, l'enxamparen i el degollaren. Això fou el 19 d'agost de 306, ja al segle IV. En el lloc del crim,

JOANA LLACUNA MARIMÓN

Estat de l'actual imatge de Sant Magí abans de la restauració

La Sra. Rosa Mª del Río (dreta) i la Sra. Joana Llacuna (esquerra)

alguns devots li donaren sepultura d'amagat i hi construïren, més tard, una capella. Avui, en el lloc de la primitiva capella hi trobem el Santuari de Sant Magí de la Brufaganya. La festivitat del sant és, conseqüentment, el 19 d'agost.

Moltes altres llegendes han augmentat exponencialment l'aurèola mística que embolcalla l'anacoreta de la Brufaganya. Una d'elles és la intercessió atorgada a Sant Magí en el setge de Tarragona durant la Guerra del Francès, justament el 19 d'agost (!!!) de 1813, apagant fins a tres vegades la metxa d'un explosiu, casualment al tros de muralla on hi havia, i encara hi ha, la capella de Sant Magí d'aquesta ciutat, propiciant aquest fet la retirada de les tropes franceses. Aquesta capella fou construïda segles abans, després de l'aparició d'una imatge del sant pintada a la pedra de la muralla, precisament al Portal del Carro, per on havia sortit miraculosament l'eremita de retorn cap a la seva cova, un cop esmunyit prodigiosament del seu empresonament.

També se li atribueix la creació del riu Gaià, el qual pren en part les aigües de la serra de la Brufaganya. Sobrenaturalment, sota la insistència de molts fidels que li demanaven aigua, llançà el seu gaiato tan lluny com va poder i pronuncià: “On el meu gaiat caurà, un riu hi naixerà”. Ve't aquí d'on ve el nom del riu Gaià.

A nivell iconogràfic, i sense detenir-nos en algunes peculiaritats locals, es parla d'un sant vestit com un simple monjo, essent el seu atribut un llarg bastó (el gaiato), amb el qual fa brollar aigua del terra.

Santuari de Sant Magí de la Brufaganya

No es pot copsar la dimensió adquirida pel mite de Sant Magí, si no es coneix el lloc on visqué i morí martiritzat el taumaturg. El Santuari de Sant Magí de la Brufaganya es troba a uns 45 quilòmetres de Copons, al terme municipal de Pontils (la Conca de Barberà). S'hi pot anar, o bé passant per Santa Coloma de Queralt, ja sigui sortint direcció Pontils o direcció La Llacuna, o bé passant per La Llacuna, en direcció Pontils. Tot i l'atracció que el lloc tenia, ja des del segle IV, per la suposada existència de la sepultura del sant, i per la fascinació que provocava la cova on s'hi havia establert, no podem parlar de santuari fins segurament el segle XIII. Llavors era una ermita amb casa annexa, on hi vivia un devot, depenent de

la Baronia de La Llacuna, la qual acabava de guanyar definitivament aquell territori en el marc de la reconquesta. Amb el pas del segle el santuari va anar creixent i l'any 1603 s'hi fundà un convent de frares dominics. Fou l'època de màxim esplendor del santuari, que ja havia rebut gràcies pontificies (de Climent VII, Honori III, Climent VIII i Innocenci X, entre d'altres), privilegis reials (de Carles I o Felip II) i indulgències episcopals. El santuari, a més, estava agregat a la Basílica de Sant Joan del Laterà de Roma (la catedral de Roma, a tocar del Papa!). Tot això dotà al santuari d'una gran popularitat, tant dins de Catalunya com en altres punts d'Espanya, engrandint la devoció per Sant Magí, a qui s'atribuïen nombrosos i variats miracles. S'hi feien fires i comptava amb hostatgeria, biblioteca i, fins i tot, botiga fixa de records. Els romiatges i novenes al Santuari i la portada d'aigües miraculoses de les fonts a molts punts geogràfics diversos (cort de Madrid inclosa), són el que expliquen avui el perquè de les tradicions que encara ara es viuen en moltes poblacions.

Avui el santuari es troba en fase de recuperació, després de molts alts i baixos, marcats essencialment per la desaparició del convent l'any 1835 (desamortització de Mendizábal) i els estralls de la Guerra Civil 1936-39.

En una ubicació paradisiàca en plena natura, a recer d'uns contraforts rocosos, hi trobem l'església (l'actual és del segle XVIII), les antigues construccions de les dependències monacals i hostatgeria, la Capella de les Fonts (on hi raja encara l'aigua que feu brollar Sant Magí per als seus enemics) enmig d'una agradable roureda centenària, la cova i una unió de minúscules ermites, avui pràcticament desaparegudes, escampades per la muntanya i dedicades a diferents sants i mares de Déu.

Recomano a tothom una visita a Sant Magí de la Brufaganya. Assabenteu-vos, si és del vostre interès, si hi ha ofici (normalment d'abril a desembre s'hi diu missa un diumenge al mes). L'indret inspira molta pau i espiritualitat. Té un punt romàntic, amb la natura feréstega, els edificis que han perdut la seva magnificència, però no poden dissimular un passat resplendent, i la força immaterial corpenedora que han deixat totes les persones que al llarg dels segles s'hi han anat acostant. M'imagino perfectament, a dia d'avui, cadascun d'ells a la seva manera, Mossèn Cinto passejant camí del santuari, o Bécquer composant rimes sota un roure mig assecat prop de les fonts. Llàstima del

preceptiu cartell “Aigua sense garantia sanitària”, que desbarata els meus somnis!

M'atreveixo, descaradament i sense complexos, a comparar el que el Santuari de Sant Magí de la Brufaganya ha significat en el temps per a la promoció de Sant Magí, amb el que ha implicat el Monestir de Montserrat per a la Moreneta. No crec que sigui una bogeria pensar que si el convent dels dominics no hagués desaparegut el 1835, la notorietat del santuari hagués perdurat i, potser avui, Sant Magí seria molt més conegut i estimat dins i fora de l'àmbit territorial català.

Sant Magí avui

Si partim de la base que Sant Magí nasqué, visqué i morí entre Tarragona i la Brufaganya, i que, per tant és 100% català, i que la propagació del seu culte surt únicament del Santuari de la Brufaganya i del seu radi d'acció, Déu n'hi do de la petjada que ha deixat i encara deixa. Són ben pocs els sants, amb culte limitat a esglésies locals des de segles, que han gaudit d'una fama tan exuberant com Sant Magí. El “gloriós màrtir de Catalunya”, compatró de la ciutat de Tarragona, amb una existència difícil de demostrar històricament, té un culte i un reconeixement tan vigent com convincent.

La devoció al sant ha tingut dos excel·lents propagadors: en temps antic, el convent dels frares dominics fundat el 1603 a l'avui santuari de la Brufaganya, i, abans i ara, els tarragonins residents lluny de la ciutat, sobretot a Barcelona, on el 1580 ja existia la Confraria de Sant Magí, fundada per ells mateixos, i que va tenir la seva seu a diferents esglésies del Cap i Casal, per acabar, des de mitjan segle XX a la Basílica de Santa Maria del Mar. Per això allà hi trobem una imatge del sant, al costat de Santa Tecla.

En els darrers segles la popularitat de la devoció al sant, a més dels llocs emblemàtics ja citats, passa també per la Segarra, el Bages, altres localitzacions de la mateixa Conca de Barberà, l'Anoia, el Penedès i la ciutat de Barcelona. Un cas especial és l'illa de Mallorca, on almenys des del segle XVI es viu la devoció pel sant a través de cinc convents dominics aleshores allà establerts. Fou venerat també a Sant Mateu de Perpinyà, i privadament, en un mas d'Esparreguera, un altre de Llaers (el Ripollès), a La Secuita (el Tarragonès) i a una capella del barri de la Bonanova de Barcelona.

Actualment tenen cura de la propagació de la fe i les tradicions (on és la frontera entre

una i les altres??) a l'entorn de Sant Magí: la Confraria de Sant Magí de Barcelona (fundada el segle XVI), la Confraria de Sant Magí de Tarragona (fundada el 1922), l'Associació d'amics de la Brufaganya i el seu entorn (fundada el 2009), l'Associació d'amics de la Capelleta de Sant Magí de Santa Coloma de Queralt (quina delícia de capella!), la Societat de Sant Antoni de Valls, els Portants de l'Aigua de Sant Magí de Tarragona, els Gogistes Tarragonins (entitat fundada el 1980, que edità l'any 2009 l'incomparable Llibre dels Goigs de Sant Magí), els Amics dels Cavalls de l'Anoia, l'Associació d'Amics de Sant Magí de Cervera, etcètera, etcètera...

La majoria d'associacions són de recent creació, fet que sorprèn en els temps actuals, i que demostra la contemporaneïtat del sant. En els nostres dies, la tradició més popular i festiva és la portada d'aigües des de les fonts de Sant Magí, als voltants del 19 d'agost, cap a destinacions com Cervera, Tarragona, Igualada, Palma de Mallorca, ... Trobem també festes en honor a Sant Magí a Guissona (la Segarra), i molts aplecs que durant l'any es celebren a Sant Magí de la Brufaganya o a les diverses capelles escampades pel país.

I ja com a curiositat final, Sant Magí, a qui també s'encomanen els mariners i pescadors, és així mateix a 15 metres sota el mar, davant la costa tarragonina, on vetlla per a tots els qui el visiten, essent un lloc de referència per als submarinistes. Expresso aquí la meua gratitud al Senyor Miquel Martí, vicepresident de l'entitat Gogistes Tarragonins, que m'ha proveït d'una valuosa bibliografia, sense la qual no hagués pogut il·lustrar-me sobre el tema que ens ocupa. Si algun dels lectors de Camí Ral té interès en ampliar informació, li deixaré ben gustosament el material que he recollit.

Sant Magí a Copons

I tornem a Copons... Malauradament no he tingut l'ocasió d'anar a l'Arxiu Episcopal de

Vic i esmerçar-hi algunes hores consultant la documentació parroquial, per veure si hi ha algun rastre de la construcció del pedronet de Copons, o de la seva utilització en algun acte parroquial, o de la seva raó de ser. Per les formes del pedró i de la seva fornícula, pot conjecturar-se'n la construcció, sense fidelitat ni rigor, entorn dels segles XVII o XVIII. En aquell temps, l'espai on avui trobem la capelleta era ja extramurs, segurament a tocar del camí ral en direcció Calaf, a l'inici d'una pendent anomenada Costa del Ginjoler, per la probable presència, en èpoques anteriors, d'un arbre d'aquesta espècie. No és gaire agosarat suposar que la dedicació de la capelleta de Copons a Sant Magí (i anteriorment o posteriorment també del carrer), pogué ser deguda a l'àmbit d'influència sobre la devoció popular del santuari de la Brufaganya. Plana el dubte de si el pedró fou costejat col·lectivament o particularment. Es té memòria que la imatge que hi havia abans de l'actual era una talla de fusta policromada, de la mateixa mida, que va ser sostreta de la fornícula durant els esdeveniments de la Guerra Civil 1936-39, com tantes altres imatges de dins l'església. Es diu que, temps després, fou "pescada", molt malmesa, per un veí del poble al toll del rector (nom amb què es coneixia el tros de riera que hi ha sota l'actual poliesportiu municipal, perquè allí formava una mica de bassa, i perquè era a tocar de l'hort de la rectoria). De la imatge actual de Copons, cal destacar-ne una peculiaritat única que no he trobat en cap altre Sant Magí : el barret de 6 puntes. Deixo que cadascú li assigni la significació més oportuna ...

El pedronet de Copons i la seva imatge han anat estant guardats des de la seva construcció per molts coponencs anònims (segur que alguns d'ells encara són en el record de molts), ja sigui per amor al sant, o a les tradicions, o senzillament al poble. Ara el torn és de la Joana i d'en Josep que, com els seus predecessors, no només tenen cura del manteniment, sinó també de la neteja i de portar-hi flors. Esperem que mai li faltin custodis al nostre Sant Magí.

Hi ha constància de visites al pedró de persones que segueixen llocs on es venera Sant Magí. Aquest fet no ens ha d'estranyar si tenim en compte el nombre existent d'associacions i confraries de Sant Magí, totes elles ben actives i properes a les nostres contrades. Per aquest motiu, crec que seria oportú incloure algun petit element al mateix pedró o en una ubicació molt pròxima, que generi gaubança al pelegrí. Penso, per exemple, en una rajoleta amb alguna estrofa dels goigs o dibuix d'un passatge de la llegenda de l'ermità. O en un escrit avinent. O ...

Amb la restauració de la imatge, la inauguració de l'aparcament municipal (amb la resultant desaparició de vehicles) i el passeig arbrat amb bancs ja existent, s'ha embellit tota l' "àrea maginenca" de Copons. Per la meua part, em donaré per satisfet si aquestes ratlles fan percebre amb més estimació aquest racó tan especial. ■

Pedronet de Sant Magí

Projecte Memoral

Roser Grau Llucià

Des que en el darrer Camí Ral vaig explicar com iniciar un arxiu de fonts orals, han passat sis mesos i unes quantes coses, que tot seguit exposaré. Aprofitant l'experiència que tenim de treball conjunt l'associació Cerca, grup de recerca en ciències socials amb la que habitualment construïm arxius de fonts orals, i l'associació l'Arada hem confeccionat el projecte MEMORAL. Cerca i l'Arada hem expandit el projecte, i a més de Copons l'hem presentat a diferents entitats i ajuntaments, on per ara ha tingut una molt bona acollida. També hem iniciat la recerca de recursos econòmics per poder-ho tirar endavant, i comptem que a partir de setembre podrem posar-nos ja en marxa allà on hi hagi quòrum i grups de persones animades a participar-hi. Segons el projecte MEMORAL, la recuperació de la memòria oral d'un poble ens ha de permetre:

- La creació de la font i la seva preservació, amb la qual serà factible, a posteriori, la investigació i recerca històrica. Aquesta ha de ser la base motivacional de la realització d'entrevistes. En la mesura que l'objectiu del projecte es focalitza en un sentit diferent i s'allunya d'aquest, les entrevistes perden qualitat i interès històric, i es poden arribar a malmetre completament les energies i recursos que s'han emprat en fer-les. Aquesta perspectiva legítima la necessitat de fer bones entrevistes, la necessitat de formar-se per aprendre a fer-les bé i la dedicació de recursos econòmics i temps inicial per dissenyar el punt de partida de l'arxiu.

- La recopilació de testimonis que són únics, doncs corresponen a les vivències d'una persona determinada, però també universals, ja que s'emmarquen en un temps i en un país, tenen unes coordenades conegudes i comunes al conjunt de protagonistes entrevistats. Això permet tant l'edició d'un producte final (cd o dvd audiovisual, publicació, exposició, arxiu on-line de la memòria oral, etc...), com també el retorn personalitzat de la feina feta. Aquests dos punts tanquen el cicle de l'arxiu, pel que fa a la generació de testimonis, i són importants tant l'un com l'altre, amb el mateix pes i consistència. Perquè serveixen per difondre el que s'ha obtingut, i perquè visibilitzen i demostren a tots els participants que han posat el seu gra de sorra a millorar el coneixement de la nostra història amb les seves aportacions.

- Finalment, des de Memoral, entenem que la recuperació de la memòria col·lectiva pot servir com a eina de dinamització i media-

ció, ja que per fer el que hem explicat fins ara, té lloc tot un procés en què participen ciutadans d'un territori, i mentre hi participen creixen com a tals. Memoral és un servei de recuperació de la memòria popular oral d'un poble i alhora un espai de generació de dinamisme cultural. És també un procés participatiu i d'aprenentatge, on es capacita a un grup motor del poble com a entrevistadors, investigadors i recuperadors de la memòria d'allà on viuen.

Els projectes de recuperació de la memòria oral i popular esdevenen doblement interessants i multiplicadors quan es desenvolupen de manera col·lectiva i participativa, on els objectes d'intervenció en són també subiectes. Treballar des d'aquesta perspectiva i metodologia, ens permet concebre les nostres intervencions com a eines de dinamització i cohesió social en la mesura que fomenta la identitat positiva d'allà on s'intervé, es potencien les relacions intergeneracionals, i la relació, comprensió i reconstrucció de les relacions entre territoris, actors socials i esdeveniments col·lectius. Memoral es concep també doncs com una eina efectiva per a la reconstrucció de les relacions entre grups i territoris. Alhora les activitats i actes culturals que ofereix en el seu transcurs, aporten un dinamisme cultural allà on actua (tallers formatius sobre la història local, sobre la recuperació de la memòria oral, tallers de narració d'experiències, tallers de recuperació de documents i fotografies ...).

Memoral aporta un dinamisme cultural directe mentre es du a terme, però sobretot és important en tant que assenta els aprenentatges i actituds perquè aquest dinamisme sigui sostenible i perdurable en el temps. La visibilitat del producte final d'una tasca col·lectiva i participativa tant important com la recuperació de la memòria i història local d'un poble, juntament amb l'aprenentatge que ha tingut lloc durant el procés, esdevenen catalitzadors de nous projectes culturals que seran endegats des dels propis participants però també des de la resta del poble, que visualitza en Memoral la viabilitat i motivacions de l'empresa de projectes col·lectius i col·laboratius.

Aquí a Copons hem fet una reunió amb gent interessada i com que vam quedar que faríem un resum d'aquesta reunió, aprofito de nou el Camí Ral per publicar les coses que vam comentar, de manera que tant nosaltres mateixos com qui ho llegeixi pugui seguir al corrent d'aquest tema.

El projecte de Copons, que consistirà en la realització d'un nombre d'entrevistes filmades a persones de més de 80 anys que

s'avinguin a ser entrevistades, hauria de servir per:

- Valoritzar el testimoni de les persones de més edat del poble, de manera que es faci palès l'interès que tenen aquestes filmacions com a document històric. Per tal d'assolir aquest objectiu, vam quedar que es faria a l'estiu, un passí de documentals en què visualitzarem filmacions i audiovisuals d'altres llocs on ja han fet projectes similars al que volem endegar nosaltres.

- Identificar temporalment i espaiial, preservar-ne el record i senyalitzar si s'escau, els llocs i fets que es puguin recopilar a partir de les vivències que se'ns relataran. Les persones que vam assistir a la reunió comentàvem el nostre interès per la toponímia popular, la recuperació dels recorreguts de la transhumància, el recull d'informacions sobre les fàbriques que van existir, l'ampliació d'allò que pugui complementar l'estudi dels molins, i en conseqüència sobre temes relacionats amb l'aigua i el seu aprofitament, etc. La confecció del guió temàtic és una de les tasques inicials del grup de treball, i d'entrada està oberta per tal d'incloure allò que sembli necessari i imprescindible de preguntar, és a dir, a data d'avui es poden anar construint els focus d'interès de les entrevistes, i es convid a qui tingui interessos concrets en l'àmbit de la història local de Copons, a sumar-se al grup de treball, per poder incloure les seves aportacions a la recerca.

- Poder comparar valors, actituds i habilitats, tant físiques com emocionals, quan se'ns expliquin les diversions, la feina, les relacions personals i socials, etc., i extreure'n conclusions.

- Potenciar la transmissió no solament del patrimoni immaterial, a partir d'aquests relats, sinó també el material de tipus personal. Cal poder reconèixer i saber identificar, pel que fa a documents, fotografies, cartes, premsa, carnets, etc, aquells que són d'interès col·lectiu, que els entrevistats solen esmentar, que segur que n'hi de tota mena al nostre poble, i que habitualment solen ser destruïts quan els seus propietaris desapareixen.

- Reivindicar i conservar les paraules locals, les modalitats de conversa, etc. En aquest punt s'obre el ventall de temàtiques i, com en el segon apartat, convidem a qui tingui un interès específic en aquest àmbit en participar i proposar part de la recerca.

Això es tot per ara, però, si tot va bé, continuarà...

Eines i feines del camp IV

El batre

Montserrat Galí Segué

Ja ho diu la dita: “Les mules, pel juliol, baten de sol a sol” i en Roc, el nostre amic aprenent de pagès, igualment no para. Acabada la sega venia el batre. Abans encara tingueren de diablar els camps: de bon matí, en Roc i el seu pare, passaven el diable, enganxat a la mula, per recollir les tiges que quedaven pels camps segats.

Com que els camps que cultivava la família d'en Roc eren dispersos , les eres per batre eren a diferents indrets i així s'estalviaven tragar totes les garbes a l'era de la masia. Però calia tenir les eres a punt. Durant la primavera havien tirat palla a les eres i després dels dies de pluja aprofitaven per passar el corró i així fer compactar l'argila que cobreix les eres. Ara durant tota la setmana en Roc i el seu pare han passat per totes les eres. Mentre en Roc les pelava amb el xapo, per treure'n l'herba i el pallot i deixar-les ben lli-ses per batre, el pare anava fent escombres d'era amb escombreres (granellons: planta per fer escombres). L'avi també tenia feina. Ja havia fet el recompte de totes les garbes per saber quantes batudes els caldria fer per tenir tot el gra ensacat. A cada batuda podien batre vàries dotzenes de garbes. També ell havia posat a punt els bastiments dels corròs i havia preparat el carro posant l'escaleta al darrera i el pont al davant, per tal d'augmen-

tar-ne la capacitat i poder-hi carregar moltes garbes. L'àvia havia apedaçat un munt de sacs. A mig juliol tot era a punt per la gran feinada de batre.

— A dormir aviat Roc! Demà començarem a batre a l'era del Boix. - diu el pare.

— A quina hora ens llevarem?

— A les 3! Us cal matinar per tragar tot les garbes, amb el carro cap a l'era, quan encara són humides de la rosada. Si ho feu amb el sol alt el gra ja pot saltar de l'espiga durant el camí. - contesta l'avi.

— Bufo! Aniré mig adormit tot el dia!!! Quants viatges ens caldrà fer? - pregunta en Roc.

— Això depèn de la traça en carregar el carro. - diu l'àvia

—Ton pare en sap un pou: Col·loca les garbes des de l'inici aprofitant bé tot l'espai i amb les espigues cap dins del carro perquè no es desgranin. Normalment dos bones carretades ja omplen l'era. Apa, bona nit xicot!

És negra nit quan surten de casa. Mentre el pare mena la mula, l'Escapçada, cap als camps del Sr. Boix, que viu a Barcelona i de qui ells en són rabassers (parcers), en Roc dorm dins la bossa del carro. Arribats al camp en Roc, que amb aquests temps de feinejar ha agafat molta força, tragina i dona les garbes a son pare amb la forca de dos pollegons. El pare, dalt del carro, les col·loca curosament.

A les 6 del matí ja són de tornada amb les garbes a l'era del Boix on en Perot i la mare ja els esperen. En Perot ha pujat del poble i farà de mosso (tercer home a la batuda). La mare ha portat l'esmorzar i ella i en Perot es posen a deslligar i escampar les garbes per l'era mentre en Roc i el pare fan un altre viatge de garbes des dels camps del Sr. Boix a l'era. Quan tornen del segon viatge, amb el carro ple de garbes a vessar, en Roc deslliga la mula i li dona menjar mentre els altres descarreguen, deslliguen i escampen les garbes. Ben escampades s'assequen millor. Tot seguit es posen a esmorzar.

— Ja tens la gana feta Roc? - pregunta en Perot.

— Oi tant!!!- respon en Roc- Em menjaré dos o tres plats de sopa i tot el que hi vulgueu afegir.

— Ja ho saps que els Boix ja s'ha instal·lat al poble per passar l'estiu? Ja has vist a la Roser? Està feta una doneta, com s'ha espigat!!! Fa goig de debò!! Suposo que la podràs veure si puja a mesurar!! !!- comenta en Perot.

En Roc no sap on mirar amb tot aquella rècula de notícies. La Roser l'estiu passat era una nena molt simpàtica , i ara... ja era una noia! Les orelles se li van posar vermelles com un pebrot.

El pare dona per acabat l'esmorzar i enganxa el corró a la mula. En Perot fa la primera tanda alternant el corró amb el trill (fusta plana clavetejada amb calls de ferro per sota, per tal de tallar la palla) mentre en Roc i el pare aprofiten per dormir una horeta, fins que el Perot els desperta per girar la batuda.

— Roc, al girar has de procurar fer caure el gra a terra! -va dir el pare mentre ensenyava com fer anar la forca.

A continuació és el pare el qui fa la segona tanda. La tercera tanda la fa en Roc. En acabar la quarta tanda, mentre donaven repòs a la mula i giraven la batuda, ja va arribar la mare amb el dinar. Dinen i beuen amb ganes. El pare comenta:

— Sembla que el batre anirà bé. El temps és molt sec i el color de la batuda ja és molt clar i brillant!

El temps de final de juny era el més adient per batre: sol fort i bona marinada. Si el dia era ennuvolat costava més de fer saltar el gra de l'espiga i si queia una pluja i els dies dolents t'agafaven amb la palla i el gra a l'era ja era una calamitat, ja que el gra podia arribar a grillar-se.

— A ton pare li agrada la palla curteta, em penso que voldrà fer una altre tanda. —xiu-xiueja en Perot a en Roc.

I així va ser, després de dinar: l'última tanda. Amb la calor de les 3 de la tarda es feia molt pesat fer aquesta tanda. La va fer en Perot i en Roc i son pare van fer la migdiada, ja que havien matinejat més. Però en Roc no pot dormir, està inquiet pensant com serà

Forca de 2 i de 5 pollegons, diable per animal, mesura de tres quartans, estiràs.

ara ... la Roser. Es mira i queda esglaiat. Va empolegat des de la punta dels cabells a la punta de les espardenyes. S'aixeca sense fer fressa i va corrent cap a la petita cisterna de darrera la barraca. S'espolsa tot el que pot: camisa, pantalons, espardenyes, gorra... Pren aigua amb la galleda , es renta les mans i la cara i s'enclenxina una mica els cabells. Està nerviós però, no pot pas endreçar-se més.... i torna a fer la migdiada. Va sentint en Perot com canta una cançó de batre i amb la tonada monòtona torna a agafar el son.

Amb quatre o cinc tandes ja es té la palla. Treure palla i entrar-la a la pallissa era la feina pitjor del batre, sobretot pel fort sol de l'inici de la tarda. El pare es posa a passar el diable, per anar apilant la palla deixant el boll i el gra a l'era, en Perot, amb la forca pallera, tira la palla a la pallissa i en Roc, dins la pallissa, va prement la palla als racons ... Al cap d'una estona es mira i exclama:

—Torno a anar ben empolsinat i ja és l'hora de que arribi la Roser a mesurar !!!

I era cert. Cap a les 5 arriben els avis, la mare, el Miquel i tots els de cal Boix. Tots els petits es fiquen a la pallissa a jugar. En Roc i la Roser altres anys també ho havien fet, però aquest anys es queden amb els grans. Aviat es reparteix la feina, que en queda molta i n'hi ha per a tothom: l'avi i el Boix a començar el paller; l'àvia, la mare i els petits a escombrar amb les escombres d'era; el pare, el Toni, el Roc i la Roser amb l'estiràs arrepleguen el gra i el boll cap al lloc on passa més vent i en fan munts.

— Mare, no tens un mocador gran per la Roser? Quedarà ben empolsada - demana en Roc.

— Sí, en el cistell hi trobaràs un mocador per tapar el menjar que és net i li pot servir. - contesta la mare.

En Roc va a cercar el mocador i li dona a la Roser que una mica enrojolada se'l posa al cap.

— Té que amb uns quants d'empolsats ja n'hi ha prou! —diu en Roc. Sent que ha trencat el gel i li explica com ha de fer anar l'estiràs. Tots els grans es piquen l'ullet en veure l'escena.

Quan tots els munts estan fets el pare, el Perot i l'avi agafen les forques de cinc pollegons per tirar enlaire la collita i separar el boll del gra. Mentre els altres estirassen i escombren l'era. En Roc també s'hi apunta i venta amb la forca. Quan tot ja està bastant esbollonat (sense boll) venten amb la pala. Com que bufa la marinada els va molt bé i avancen a bon ritme. A cada traspalada es veu com el vent s'emporta el boll i la palla petita i el gra cau, pel seu propi pes, prop dels homes.

Tot seguit cal garbellar. Es col·loca la garbella (sedàs) a una forca i s'hi van tirant cabassos de gra per acabar de netejar-lo. Cal seguir escombrant i recollint els grapisols (trossos d'espiga que sols s'han mig desgranat) que serviran pel bestiar.

Quan el gra està net del tot cal mesurar i ensacar . En Roc bada el sac i el Perot i el seu pare omplen la mesura de tres quartans i la tiren al sac. Amb 4 mesures es té un sac de 50 quilos aproximadament.

L'era ja està neta, arriba el moment de berenar. La mare ha portat amanida variada amb formatge i llonganissa seca. La Roser també porta un cistelló amb galetes fetes per la seva mare. Les reparteix i en Roc les troba boníssimes.

— Aquestes galetes són boníssimes!!! Què es podrà repetir? — diu en Roc.

— Si, fins que s'acabin! I tu xicot, com que has treballat com un home, te les mereixes. - diu el Sr. Boix

La Roser s'hi atansa i n'hi dona un grapat a la mà. En Roc sent un calfred de joia dins seu al sentir la ma de la Roser fregant la seva. Aquelles eren les millors galetes que havia menjat mai!

Quan ja s'acabava la tarda ja tenien els sacs lligats i carregats al carro. A sota van carregar els que els pertocaven a ells i a sobre als del Sr. Boix, segons els tractes de parts que havien fet fa anys. Van anar primer a casa el Sr. Boix a descarregar els sacs a la botiga (habitació amb casals de guardar el gra). A la porta el Sr. Boix es va acomiadar fins l'endemà, que farien la batuda de l'altra part dels seus camps. La Roser també va sortir a dir adéu:

— Fins demà Roc.

— Fins demà Roser. Porta galetes que eren molt bones !!! - va dir en Roc molt satisfet per l'acomiadament.

En arribar a la masia van descarregar els sacs a la seva botiga. Eren les 9. Abans de sopar en Roc va desaparèixer. Va anar a rentar-se de cap a peus. Una cosa era que la Roser el veies empolsinat per la feina i l'altre no anar prou net. Va sopar amb gana i va anar a dormir així que la mare començava a treure els plats de taula. Es ficà el llit reben-tat i s'adormí amb el record del fregadís de la ma de la Roser a tocar de la seva.

Vull agrair els comentaris sobre el batre d'en Josep Liró. ■

Garbella, corró, diable manual, trill, escombra d'era i pala de ventar.

Eugeni Gras Brunet

Rosa Mata Francès

Nascut el 3 de maig del 1921

L'Eugeni és un personatge de Copons com pocs n'hi ha. La imatge que jo tinc més present d'ell és una imatge força recent, el veig passejant pel carrer i aturant-se de bon tros lluny quan et veu anar direcció cap a ell. Observa, pensa i aixecant el bastó sempre té alguna cosa a dir, alguna pregunta a fer o alguna lliçó per donar, especialment quan vaig amb els nens.

L'Eugeni fa dies que té ganes que l'entrevisti. Després de dir-ho a l'Ajuntament i de reclamar-ho a casa la Dolors em va arribar la petició. El truco i quedo amb la seva senyora per entrevistar-lo a casa seva. La porta és oberta, tant la de baix com la de dalt. Entro cridant –Què hi ha algú?– i sense resposta arribo fins a la cuina on hi ha la Marina, la dona de l'Eugeni. La casa està plena de records i de fotos penjades a les parets. És una casa antiga, força gran, i em sorprèn veure aquests dos avis vivint-hi sols, movent-s'hi molt a poc a poc, un amb bastó, l'altre amb carrutxes, amb el seu dia a dia senzill i monòton. La Marina m'explica que pràcticament ja no cuina i m'ensenya les carmanyoles que els porten amb el dinar. S'aixeca i va a buscar l'Eugeni. Anem a fer l'entrevista al menjador.

La Marina diu: - aneu, aneu, jo em quedo aquí a la cuina-. Li agraeixo la iniciativa perquè prefereixo tenir l'entrevistat tot sol. Seiem al menjador amb molta calma. L'Eugeni es veu cansat. M'explica que va caure no fa massa i encara li fa mal el maluc. S'ha fet una nota amb quatre coses que em vol dir i em diu: - apunta apunta -. Li expli-co que duc la gravadora i que podem anar parlant que jo ja ho escric després a casa.

Comença a explicar-me coses sense que preguntí i arrenca disparant:

— Quan vam entrar a l'ajuntament l'any 77 amb les eleccions democràtiques jo i tot el consistori vam renunciar a cobrar res. Ara sí que cobren sí, pobrets tant que penquen... Jo només cobrava el dia que havia d'anar a Barcelona, la gasolina i prou.

Quants anys vas ser alcalde?

— Quatre anys. Aleshores hi vaig fer posar el fuster.

Éreu d'un partit o independents?

— Independents. Vam fer la teulada nova del cementiri que s'estava a punt d'ensorrar. També el poliesportiu, la pavimentació dels carrers, la teulada de l'escola d'ara... Aleshores per les caramelles es donava una dotzena d'ous, un cabrit... Recordo haver comprat un cabrit i fer-lo baixar pel balcó amb una corda. També vam fer el començament de les obres de la piscina. Ho porto apuntat perquè ara em passa que em trobo una persona i no sé com es diu. Tinc 91 anys.

Sempre has viscut aquí?

— Sempre, aquí a Copons però en aquesta casa no. Vaig néixer a Ca l'Arnau, allà a Viladases on hi ha Cal Vilomara, Cal Carreras, Cal Salvadoret, Cal Favó. Allà on el torrent canvia, on hi ha un pont, més avall de Cal Favó, allà es parteix Copons i Jorba.

Quants germans tenies?

Queda callat i tarda una estona a respondre'm. —Un germà i una germana. Josep i Magdalena.

Vas anar a l'escola?

— Sí, sempre aquí Copons. El meu pare, que li agradava molt llegir i escriure, em va escriure les lletres de l'abecedari en

impremta, a mà, i quan jo vaig anar a estudi ja ho sabia. En aquella època el mestre, el senyor Esteve, era molt polític. Ens deia feu això i allò altre i ell mentrestant voltava per la sala llegint el diari La Humanitat.

De què feien els teus pares?

— Eren pagesos. Jo vaig treballar de pagès. Teniem terres, la meitat nostra i la meitat de la mare. Però com que va quedar sola, sense pare ni pare, va quedar tot per nosaltres. El meu pare es va casar i feina a fer anar la terra dels pares de la meva mare. I al quedar-se sola va ser com si ajuntéssim les terres.

Com es diu la teva dona? Com la vas conèixer?

— Es diu Marina Rius Font, tot és aigua, tres vegades, però no era tot aigua no, hi havia bastant foc! Ella era d'Igualada. A casa érem molt caçadors i teniem gossos. Aleshores els gossos t'avisaven quan venia algú. Doncs un dia venia de Barcelona de buscar un cadellet que em va donar un cosí nostre. El vaig anar a buscar a l'Hospitalet en tren. Fotia un fred! Era un cosí que tenia molt bona raça de gossos. Jo portava el gosset que tremolava embolicat als braços. Al saltar del tren la vaig veure. Ella era a l'estació i va dir a sa mare: - mira aquell gosset com tremola de fred.- Al vespre vaig anar a ballar a la Bandera Negra, el mateix dia del gos i allà ens vam trobar altra vegada de casualitat. Ja hi havia xispa, allò del motor que s'engega... Si no hi ha xispa res! I allà al ball ja va estar. Tot encaixonat. Allà vam començar a sortir i uns anys després ens vam casar.

I on vau anar a viure?

— Ella va pujar d'Igualada cap a viure aquí dalt. Ella treballava a Cal Baliu però aquí d'entrada no tenia feina. I com que a mi sempre m'ha agradat quedar bé. Perquè anant malament no en trauràs mai res. El meu pare era d'aquest sistema. Doncs al pare del Quimet, que tenia el mateix sentiment que jo: fes bé i no facis mal que altre déu no et cal, li vaig demanar si podia donar-li feina a la meva dona i em va dir: - per què no ho dèieu més aviat? Demà ja pot baixar-. I li va donar feina en un teler a fer teles de matalàs. Jo l'acompanyava de Ca l'Arnau a treballar aquí, l'acompanyava fins al Torra de la Masia i baixava al vespre a buscar-la i allà en un racó de la Font de la Canal l'esperava fumant un cigarro i ella ja veia la llumeneta de lluny. I d'allà ja marxàvem contents...

I van venir fills?

— Sí, en Josep i l'Albert que és el gran, i una mica "vestruç" ja ho és ja!. Se'ns en va morir un de tres mesos. Plorava i plorava i aleshores no sabíem que tenia fins que es va acabar.

M'ensenya les fotos dels seus fills que té sobre la taula. Quines aficions has tingut?

— Les abelles. Apicultura. Tenia moltes caixes i les canviava de cantó per seguir la flor, més avall o més amunt. Això és molt macu. I feia mel. Li vaig donar totes les caixes que em quedaven a l'Albert.

M'ensenya una foto vestit d'apicultor tot aixecant un quadre d'abelles. També m'ensenya una estora de Melilla. Al menjador hi té fotos i objectes que li fan recordar coses.

— Vaig anar a Melilla a fer la mili, en acabat de la guerra. De la quinta del 42. Tres anys i mig, i ara ni l'han de fer ja... Del 42 al 46. Uns vint i pocs anys tenia. El pare m'enviava cartes. El dia que vaig marxar cap a la mili vaig sortir de l'estació de França a Barcelona. En 3 anys vaig venir de permís 3 vegades, amb els trens de carbó... El meu pare quan vaig marxar em va acompanyar a l'estació de França. Fins a Melilla vaig parlar 3 vegades i cada vegada li vaig enviar una carta al pare. El pare deia que cada carta que rebia jo era cada vegada més lluny. La última carta va ser des de Màlaga.

Aquí l'Eugeni s'emociona recordant l'enyorança del seu pare. M'explica que va fer un bon amic d'Hostalets de Pierola:

— En Jaume Freixes Tarrida. L'altre dia encara el vaig trucar i em va dir - no em truquis més que em toca a mi -.

Tens bons records d'aquest anys de mili?

— Sí, bons. Els bascos són molt tossuts. El "jefe" del regiment 33 d'artilleria de muntanya era basc. Es deia Vicente Llorente Suspérregui. Hi havia molts catalans. Als catalans ens van enviar cap allà després de la guerra perquè "passés l'aire pel mig" i no poguéssim venir cap aquí. Com que érem tants catalans hi havia molts músics i li vam demanar al Vicente si ens deixaria tocar sardanes i va dir -feu el què vulgueu-. I jo quan escoltava que s'entrevinaven a tocar m'enyorava...

CEDIDES PER EUGENI GRAS BRUNET

L'Eugeni s'emociona de nou.

- Aquest el Vicente va fer posar una tarima i un cop al mes, el que volia sortir a explicar o dir alguna cosa, el feia pujar allà dalt. Podies desenvolupar el tema que volguessis i sortir-lo a explicar. I els altres com uns nens a classe. Com a premi et donava un mes de permís, un rellogte i el viatge pagat cap a casa. Jo no hi havia pujat mai. També et feia desmuntar i muntar la metralladora amb els ulls tapats.

I la guerra?

— Jo res, però per això ens van fotre a fer la mili allà baix. Un dia vam anar d'excursió amb el Jaume Oliva i allà a la muntanya, davant de Teruel va dir: - Aquí davant hi ha el Ramon de Cal Gravat enterrat. Li van fotre un raig de tirs.

I ara què fas?

— Ara res. No veus que aquí al poble diuen que sóc dolent.

Per què dius que diuen que ets dolent?

— No ho sé. Ja no em deixen jugar a cartes. Es veu que sóc molt burro jo. Sóc el més vell. Encara vaig al cafè. Però no fa massa vaig caure i em va plegar l'Elena.

Alguna altra afició? Veig que ets seguidor del Barça.

— Ah sí. Al camp m'hi va portar una vegada l'Albert de l'Estanc. Quan érem allà hi havia una mestressa a les cadires de baix i en una d'aquelles entrades que fan els jugadors deia: - la mare que el va parir, primer l'ha fotut a terra i ara li fa carícies-. Encara me'n recordo d'això.

Mirem les fotos que té penjades amb en Jordi Pujol, en Roca Junyent, la Flora Sanabra... Ets de Convergència?

— Ho vaig ser una temporada però en aca-

bat ho vaig deixar perquè vaig veure que només pensaven com la gent de dretes. Però el Pujol era molt bon home.

M'ensenya uns agraïments del partit signats i un rellogte. Té una caricatura d'ell feta per un tal Eugeni. Una foto d'un casament ballant amb una neboda. Una foto del castell de Montjuïc amb un ramet de flors de plàstic d'on van afusellar el Companys. També té moltes fotos fetes d'ell. Veig que la fotografia també t'agrada?

— Molt!. M'ensenya una sèrie de tres fotos del poble empalmades amb molta traça.

M'ensenya una foto del Salvador, un bon company de la mili de Solsona.

— Una vegada a la mili el va mossegar un gos al Salvador. Era el gos d'un moro. I el moro ens va seguir perquè es pensava que anàvem a donar el parte al campament. I al Salvador el van fer anar al campament de més amunt on hi havia l'únic metge i li van dir – esto es una cosa muy seria- i van dir - mateu aquest gos que li farem un anàlisi-. I al cap d'un temps va rebre una carta i li van dir: no tinguis por que el gos era bo.

Portem una hora escassa d'entrevista i a l'Eugeni l'estranya que me l'escolti tanta estona. Em diu un parell de vegades que és la última cosa que m'explica i que ja està, patint per no fer-se pesat. Sé que me n'explicaria moltes més de coses però per avui ja en té prou. Si l'hagués entrevistat uns anys enrere no m'hauria deixat marxar de tanta xerrera. Recordo un dia, ja deu fer deu anys, que a la porta de casa seva em va explicar com vivien i s'organitzaven les abelles i ho vaig trobar apassionant.

Els faig una foto a ell i una a la seva senyora que ha tancat els ulls una estona a la cuina. L'Eugeni està molt agraït de l'entrevista. Cuida't molt Eugeni, espero creuar-te pel carrer i que els preguntis alguna cosa als nens. Encara que els costi d'entendre't pararem i t'escoltarem. Una abraçada. Ha estat un plaer. ■

Cantem nades a les cases

Teresa Múnera Pascual

El divendres 22 de desembre un grup de nens i nenes de l'escola de Copons, acompanyats d'alguns pares i mares s'han trobat a la mateixa escola per anar tots junts a cantar nades a les cases dels alumnes. Aquesta és una activitat tradicional al poble que fa molts anys van iniciar uns mestres de Copons. Els nens i nenes fan el pessebre, decoren l'arbre, ... il·lusionats per mostrar-ho als seus companys. Els cantaires són obsequiats amb gominoles, xocolatines i diners que serviran per pagar el merescut berenar que es farà a l'acabar la cantada. Enguany s'ha fet un taller de Nadal en què els nens i nenes han pintat i decorat cd's reciclats que han servit per guarnir un arbre del Pla de Missa que, il·luminat, dóna un bonic ambient nadalenc a la zona. Quan començava a fosquejar, els alumnes han envoltat l'arbre per cantar-hi les nades. Ha estat una jornada intensa i emocionant que esperem repetir l'any vinent.

Celebrem Sant Jordi

Teresa Múnera Pascual

Com ja és tradició, el matí de la diada de Sant Jordi, els alumnes de l'escola de Copons es desplacen a Igualada per visitar les parades de roses i llibres a la Plaça de Cal Font. Cadascú porta un moneder amb diners per comprar-se un conte, llibre, còmic... Amb la compra feta, van a esmorzar i a jugar en un parc de la ciutat, enguany s'han divertit al parc del Garcia Fosas. Cap a quarts d'una tornen amb l'autocar cap a Copons. Aquest any, la festa de Sant Jordi ha estat més llarga. A la tarda, els nens i nenes de l'escola, amb l'ajuda de mestres i pares, han muntat unes parades on hi venien, a preu simbòlic, roses, punts de llibre, imans, dibuixos, ... fets pels mateixos alumnes. També s'ha muntat una parada de llibres de tot tipus per intercanviar. La festa ha estat un èxit i els alumnes han disfrutat fent de venedors per una estona, aconsellant i dialogant amb familiars, amics i veïns del poble. La recaptació ha estat molt positiva i els guanys serviran per comprar nou material per l'escola.

Festa final de curs 2011-2012

AMPA del CEIP Copons

Un any més arriba al juny, el comiat del curs escolar que és motiu de celebració. Per això el dissabte 9 de juny ens hem trobat tots: alumnes, mestres, pares, familiars i amics a la Sala Polivalent per passar una bona estona plegats. Les darreres setmanes a l'escola s'ha treballat de valent, tothom ha aportat la seva part artística perquè l'espectacle fos immillorable. Dels més petits als més grans s'han esforçat per deixar bocabadats a tots els assistents. L'espectacle s'inicia transformant l'escenari de la sala en un petit circ on no hi falta cap protagonista: forçuts, mags, pallassos, domadors, animals, gimnastes... tots han tingut el seu moment de glòria amb la bonica música d'Alegria del Cirque du Soleil. Del circ hem anat cap a l'Àfrica, on els alumnes de P5, primer i segon, vestits de petits africans ens han explicat un bonic conte amb un missatge entenedor. Els més grans de l'escola, els alumnes de tercer, cinquè i sisè, han sortit molt decidits i compenetrats interpretant una coneguda peça musical expressant-se amb el seu cos. Tots els assistents a l'acte han pogut comprovar com de bé s'expressen els nens i nenes amb la llengua anglesa a l'hora d'interpretar el clàssic conte de les set cabretes i el llop "Seven goats and wolf". També els alumnes de l'extraescolar de teatre han pogut demostrar que són uns gran artistes. Han interpretat l'obra "Them enxampat, caputxeta" que ha agradat moltíssim al nombrós públic. Després de tanta moguda ha estat necessari agafar forces i ho hem fet amb un bon berenar. Tot tipus de coques que han preparat les famílies dels alumnes. Amb la panxa plena hem conegut una mica més el poble i les costums de Copons a través de l'audiovisual que han preparat els alumnes de primària. A continuació hem sortit a fora, a la Plaça dels Bastoners, on els nens i nenes han fet dos balls de bastons: el Virolet i el Patatuf. Aquests balls s'han après gràcies a un dels tallers que s'han fet a l'escola dins el projecte escola-família. Tot seguit s'ha preparat la gincana on hi ha hagut molta participació tant de nens/es de l'escola com de fora d'aquesta. Tots ells s'han divertit pintant-se els llavis, traginant aigua, cantant cançons, fent punteria, despullant-se per fer la cadena de roba més llarga, ... Ho han fet tots molt bé, però hi ha hagut dos grups guanyadors: el primer grup anomenat "Ceip Copons" format pel Nil, la Quima, l'Elisa i la Carmen i el segon grup, els "Superguerrers" amb el Lluc, el Mario i l'Abril Sena. Acabada la gincana, s'acosta l'hora de sopar. Tothom té ganes d'asseure's a taula i descansar després de tanta activitat. Durant el sopar s'ha fet el sorteig d'una magnífica panera que s'ha aconseguit gràcies a la col·laboració de les famílies dels alumnes de l'escola. Els nens i nenes de P3 han estat els encarregats de treure els números per saber qui era l'afortunat/da per endur-se la panera. En aquesta ocasió ha estat per la família del Pau Orpi.

La part final de la festa s'ha dedicat a ballar i tots els nens i nenes que han volgut han pujat a l'escenari a moure el cos al ritme de la música, que ens ha posat el Jordi Closa, que ha estat el tècnic de so al llarg de tota la festa. Esperem que la pròxima festa sigui tant o més especial que aquesta, on tothom, petits i grans, puguem tornar a passar tants bons moments plegats. Moltes gràcies a tots per fer possible aquesta festa.

"L'Ametller" un espai per als infants

"L'Ametller" és una iniciativa que neix a principis del 2011 per part d'un grup de famílies d'Igualada i comarca, que buscaven un espai on ubicar un projecte per als infants basat en la **pedagogia Waldorf**, i que finalment va iniciar-se a **Copons** el setembre del mateix any. L'entorn del poble va acompanyar: les seves cases amb façanes de pedra, que ens rebien majestuosa-

ment al passar, els carrers on comunicaven un costat i l'altre de la vila, la remor dels veïns fent petar la xerrada pels carrers i passejant a pas tranquil però decidit... i el tresor de poder gaudir d'uns paratges naturals meravellosos en tan sols una caminada. Tot plegat, junt amb l'oportunitat d'utilitzar l'espai on fins llavors hi havia hagut la llar municipal, va empènyer les famílies a decidir-se per ubicar el projecte a Copons. L'Ametller és un **espai per nens i nenes de 2 a 6 anys** on aquests poden desenvolupar-se, créixer i descobrir d'una forma molt propera a l'entorn natural, en base als pilars d'aquesta pedagogia amb tants anys d'història, com és la pedagogia Waldorf. Actualment L'Ametller compta amb 9 alumnes, dels quals 4 infants formen el grup de 2 a 3 anys, i la resta són del grup dels "grans" (fins a 6 anys). Les **bases fonamentals** són aten-

dre les necessitats reals dels infants segons la seva edat i característiques, respectant els ritmes vitals de cada moment, i oferint un ventall d'activitats ric en experiències creatives que permeten potenciar les habilitats de cadascú. Es dóna molta importància al ritme diari, setmanal i estacional. Les activitats principals són el joc lliure amb materials naturals (pautat segons el moment evolutiu de l'infant), fer rotllanes, cançons, manualitats, contes i jocs de dits. Tot inspirat en el cicle de la natura, proporcionant-los equilibri, seguretat, confiança i ordre. Aquesta és una iniciativa **oberta a noves famílies**. A banda de les activitats amb els infants, que es fan dins l'horari matinal, des de l'Ametller també s'organitzen **tallers creatius** orientats a un públic divers: infants, pares i mares, educa-

dors, etc.; així com **xerrades divulgatives** sobre pedagogia, antroposofia i temes relacionats amb l'educació i el desenvolupament infantil. També s'organitzen **festes i fires** per donar a conèixer l'espai, on s'exposen materials diversos, molts d'ells fets per les mateixes famílies, com nines de roba, joguines de fusta, objectes decoratius, contes infantils, etc. L'Ametller disposa també d'una web on es poden anar seguint les activitats de l'Associació: <http://espaiametller.blogspot.com> **Copons** ha estat el bressol del primer any d'aquest projecte, i tan bona ha estat l'experiència que des de L'Ametller volem seguir al poble de cara al curs vinent.

Moltes gràcies i fins aviat!

Papallones de Catalunya i el seu món

Paco Rodellar

(1) La treballadora i pacient aranya ha tingut èxit. Una Menalargia ha caigut a la seva xarxa, en pocs moments l'envoltarà àgilment i la convertirà en capoll del qual s'alimentarà.

(2) Una Amantis captura una Colias Croceus, la qual acabarà devorada.

(3) Diferents fases del creixement i transformació en crisàlide d'una eruga.

Les papallones són un petits insectes voladors que pertanyen a la família dels Lepidòpters. Els seus colors vius i variats, junt amb les flors quan s'alien per obtenir el nèctar o pol·len, fan del nostre entorn una agradable visió de colors. El seu vol majestuós, contrasta amb el vol ràpid ja sigui per espècies en la seva emigració o quan fugen d'un depredador; en qualsevol dels casos són dignes de ser admirades per la seva bellesa.

Els milers de milions de papallones que volen per totes les regions del món, no son sinó una milionèsima part de les que podrien existir, d'arribar tots els ous a ser papallones podrien tapar el cel amb les ales desplegades. Durant la metamorfosi els nombrosos enemics que tenen fan que la immensa majoria no arribin a bon port. Bacteris, fongs, ocells, llargardaixos, ratolins, vespes, etc.; i també l'home amb productes químics. Una vegada papallones també tenen nombrosos depredadors. (foto 1 i 2)

Els Lepidòpters fins arribar a ser papallona tenen un cicle que rep el nom de metamorfosi; passant per quatre fases: l'ou, l'eruga, crisàlide i per fi, papallona. (foto 3)

En resum: Una larva o eruga, que a molts ens pot fer una mica d'aprensió, es converteix en un insecte d'una gran bellesa. (foto 4)

Uns instants després de ser fecundada, la femella diposita els ous a la planta que ha d'alimentar la larva, els ous queden adherits a les fulles tant per sobre com per sota. Depenent de l'època de l'any i de l'espècie, les larves surten uns dies després, fins i tot setmanes, inclús poden passar l'hivern, esperant el clima més propici de la primavera. L'eruga, es l'única fase que produeix creixe-

ment, en dues setmanes o menys ja està a punt de convertir-se en crisàlide. En aquesta última fase l'eruga fa la transformació a crisàlide, es penjarà en qualsevol lloc segur, adherida a una fulla o sota terra. En aquesta fase depenent de l'època de l'any la transformació és més ràpida, la majoria de crisàlides duren unes poques setmanes. Bé, després d'aquesta introducció, passarem a conèixer una mica millor les papallones.

Les anomenades papallones pertanyen a dues grans famílies:

Els Lepidòpters que són els que volen de dia. Els Ropalocer que són els que volen de nit.

En principi ens dedicarem als Lepidòpters per ser els més coneguts; es componen de vuit famílies que en total sumen uns 213 individus censats en tota Espanya (Península). Dels 213, 181 volen per Catalunya. A aquestes últimes són les que dedicarem part del nostre temps per conèixer-les una mica més.

Desitjant que us hagi agradat. Que passeu un bon estiu.

Famílies	Espècies
Hespèrids	24
Licènids	55
Satírids	41
Nemeòbids	1
Ninfàlids	35
Pièrids	19
Papiliònids	5
Libitèidits	1

(4) Ja fora de crisàlide, un magnífic exemplar mascle de CH. Jasius.

(5) Un insignificant esperit marró volarà a ras de terra visitant les flors del trèvol.

Iniciarem l'espai amb dues famílies, els Hespèrids i els Licènids (foto 5)

Els Hespèrids

Són generalment abundants, petits i no gaire vistosos; són molt ràpids i volen fent ziga-zaga, són els més ràpids dels Lepidòpters. Els dies assolellats i calorosos, acostumen a posar-se junt amb altres espècies al terra sobre el fang per absorbir la humitat; aquests llocs s'anomenen abeuradors. Els Hespèrids habiten per tota la Península, des del nivell del mar fins a l'alta muntanya, preferint els espais oberts i clarianes del bosc. Els seus ous són de diverses formes. Les erugues s'alimenten sobretot de gramínies, sègol, ordi, zitzània; les larves en el seu estat d'eruga, passen la major part de l'hivern en estat d'hivernació; quan arriba la primavera s'envolten amb un fil de seda fent el capoll i apareix la crisàlide, quan neix la papallona, aquesta es posa a volar frenèticament. (foto 6)

(6) Una A. Cramera estirant les ales, aquest Licènid és molt abundant.

Els Licènids

Aquesta família és la que té més espècies catalogades a Catalunya, 55. Es tracta d'un insecte en general molt abundant i de talla petita; de múltiples colors: blau, vermell, marró, verd, etc. Es caracteritza per un vol ràpid i dispers ja sigui a ras de terra o a les copes dels arbres. Els agrada la humitat i visiten sempre que poden els abeuradors. La seva distribució és des del nivell del mar a les més altes muntanyes, depenent de les espècies. Les erugues estan cobertes de fins pèls, són ovalades i planes de la part inferior; s'alimenten d'una gran varietat d'herbes, arbustos i fulles d'arbres, de vegades practiquen el canibalisme. Algunes de les espècies d'aquestes papallones, produeixen secrecions de mel, les quals atrauen a algunes espècies de formigues que conviuen amb les larves; en alguns casos, les transporten fins als seus nius i les cuiden i alimenten durant l'hivern fins que crisaliden; aquest fenomen beneficia ambdues parts.

Activitats escola-família

Com ja s'explicava en l'anterior Camí Ral, al llarg del curs 2011-2012 s'han portat a terme tot d'activitats proposades per les famílies i organitzades per l'escola, amb la participació de pares i avis. La valoració ha sigut molt positiva i està previst continuar aquesta iniciativa el curs vinent amb noves idees.

Fem mones

Fem planter

Plantem a l'hort

Audició de flauta travessera

Audició "En Pere i el llop"

Audició "Músiques del món"

Festa Major d'estiu

del 10 al 15 d'agost
de 2012

Copons

Dia 10. Divendres

Partit de futbol infantil Copons vs Sant Martí

Poliesportiu. 18:30h

Pregó d'Antoni Dalmau*

Ajuntament. 20:00h

Grimpaires

Escalada del pal a pèl. Poliesportiu. 21:00h

Monòlegs de David Vilaseca

Bar-Piscina. 23:00h

Dia 11. Dissabte

Roda el Molí

Caminada popular per a grans i petits des de Copons al Molí de la Roda, amb esmorzar inclòs
Sortida i inscripcions al Poliesportiu. 8:00h

Anima't!

Espectacle d'animació per Oriol Canals

Plaça Ramon Godó 18:00h

Teatre amb “La jaula de las locas”

Per la companyia local La Barraca

Plaça Ramon Godó. 22:30h

Preu: 6€

Dia 12. Diumenge

En remull

Diversió a la piscina amb estructures inflables
Piscina de 12:00h a 16:00h

Balconades

Concurs de balcons engalanats

Inscripcions a l'Ajuntament de 12:00h a 13:00h

Cercavila

Seguici popular amb ball i xerino

Sortida des de l'Ajuntament. 17:00h

Gran Premi de motociclisme

Curses de motos infantils

Inscripcions i curses al Poliesportiu. 19:00h

Puja a l'escenari!

Espectacle popular. Treu l'artista que portes dins
Plaça Ramon Godó 22:00h

Inscripcions a l'Ajuntament de 12:00h a 13:00h

Dia 13. Dilluns

Pinta Copons

Concurs de pintura ràpida de motius Coponencs

De 10:00h a 13:00h

Inscripcions a l'Ajuntament de 9:00h a 10:00h.

Entrega de treballs a l'Ajuntament a les 13:00h

Dues categories: fins a 14 anys i més de 14 anys

Gimcana de l'Adela

Per a grans i petits

Inscripcions i inici al Poliesportiu 18:00h

Nit Jove Concert

amb l'orquestra Mitjanit

Plaça Ramon Godó. 24:00h

Preu: 5€ amb consumició

Dia 14. Dimarts

Ball de tarda i nit

amb l'Orquestra Zona D

Ball de tarda. 19:00h

Ball de nit. 22:30h

Preu: 3€ per sessió

Dia 15. Dimecres

Missa de Festa Major

A les 12:00h

Bastoners de Copons

Al Pla de Missa a les 12:30h

Sardanes i vermut

amb la cobla Ciutat de Cervera

Plaça Ramon Godó. 13:00h

Cursa infantil

Per a tots els nens i nenes

Inscripcions al Poliesportiu a les 18:00h

I fins l'any que ve!

Sopar de comiat de la Festa Major

Entrega de premis i

Bingo amb tres grans partides

Plaça Ramon Godó. 21:30h

Venda de tiquets a l'estanc, el forn i el bar

Preu: 15€ adult / 8€ infantil

*El pregoner encara no està confirmat

Activitats

Festa Major de Sant Sebastià

Miquel Serrano Vives

El cap de setmana del 21 i 22 de gener
vàrem celebrar la festa Major d'hivern
en honor a Sant Sebastià.

Primer de tot voldria agrair a en Pau Reixachs el disseny del cartell, i també a tota la gent que desinteressadament ens ha donat un cop de mà. Moltes gràcies.

Tot va començar el dia 21 de gener a les 12:00 hores al Poliesportiu amb jocs per la mainada, laberint inflable, xanques, jocs cooperatius i molts més jocs cedits per la Diputació de Barcelona. A la tarda a les 18:00 hores a la Sala Polivalent ens esperava la companyia Pam i Pipa amb l'espectacle “el Drac Màgic i altres contes”, un bon espectacle on grans i petits vàrem estar ben entretinguts, i per acabar berenar per a tothom, coca del forn amb un bon tros de xocolata. A la nit a les 23:00 hores a la mateixa Sala Polivalent la nit “Disco” on el jovent del poble hi va estar fins a altes hores de la matinada.

L'endemà diumenge 22 a les 12:00 es va oficiar la missa en honor a Sant Sebastià. Al sortir de missa s'havia programat la ballada dels bastoners però per manca d'efectius es va haver de suspendre, un altre any serà!!! Seguidament cap a la Polivalent on vàrem fer el vermut acompanyats amb la música d'alguns músics de Copons. I per finalitzar a les 19:00 hores el duo Versió Original ens va fer ballar d'allò més. Un altre any podem dir que hem passat un cap de setmana en bona companyia gaudint de la Festa Major petita de Copons.

Carnestoltes

Teresa Múnera Pascual

Dissabte 18 de febrer a Copons es va
celebrar la festa de Carnestoltes a la
sala Polivalent organitzada per l'AMPA
de l'escola i amb la col·laboració de
l'Ajuntament de Copons.

A partir de les cinc de la tarda anaven apareixent nens i nenes acompanyats de pares, familiars i amics tots molt ben disfressats i amb ganes de passar una bona tarda de gresca i diversió. Mosqueters, Caputxetes, Blancaneus, indis, pirates, dimonis, punks, bruixes, pistolers, animallets de tots tipus,.....s'anaven trobant i descobrint-se a la sala.

Es va iniciar la festa amb un petit esquetx del nostre presentador que s'havia convertit en un domador de serps. A la festa, s'hi van afegir els dos capgrossos nous del poble: el gat i la bruixa, fets pels alumnes de l'escola de Copons, que van oferir un ball de presentació. En acabat hi va haver una gran desfilada de disfresses per la passarel·la muntada per a l'ocasió, on els paparazzis van tenir molta feina a captar les imatges i no perdre cap detall.

Després de tanta activitat tocava un merescut berenar: coca i xocolata i un refresc per continuar la festa i fer unes coreografies de zumba. Ja feia estona que fosquejava i tocava preparar l'espai per celebrar el sopar de Carnestoltes. Treure l'escenari i col·locar taules i cadires per acollir prop de 150 comensals que tenien ganes de més gresca. Cap a quarts de deu de la nit, tothom a taula a gaudir d'un exquisit sopar que van preparar la gent de Cal Planes de Ponts. En acabat, per qui encara li quedava energia es va muntar un ball amb música per tots els gustos.

TERESA MÚNERA PASCUAL

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Un any més cantem Caramelles

Montse Soterias Corbella

El diumenge 15 d'abril vam celebrar les Caramelles a Copons. De nou les cantades sota els balcons, les flors i les ganes de passar un bon dia tots plegats.

Un bon grup de caramellaires ens vam aplegar de bon matí a casa la Glòria i el Paco on ens esperava un bon esmorzar amb carn a la brasa, botifarra, pa amb tomàquet i pernil, un bon cafè per acabar-nos de despertar, i la coca de la Glòria pels més llaminers. Ja ben tips, allà mateix, a la Roquera, els caramellaires i bastoners vam començar el llarg recorregut que ens portaria pels carrers i places de Copons, on vam cantar una

CESC SALANE SABATER

i altra vegada el repertori que havíem estat assajant els darrers diumenges a la Barraca sota la direcció del Jordi Closa i la Teresa Múnera a qui agraïm el seu temps, dedicació i paciència. El dia de les Caramelles no només vam cantar, els més petits de tots també hi van participar amb un ball preparat per a l'ocasió i no hi va faltar tampoc l'actuació de la colla dels Bastoners de Copons.

El trajecte va finalitzar ja ben entrat el migdia i, per acabar la festa, ens vam dirigir a la Sala Polivalent on ens vam aplegar més de cent persones les quals vam poder gaudir d'un bon àpat. Així doncs un any més, vam poder participar de la festa de les caramelles, una tradició ben nostra que cal mantenir i que de ben segur té assegurada la seva continuïtat gràcies a la participació de la canalla. ■

Els Capgrossos de l'escola a la Festa Major de Rubió

Teresa Múnera Pascual

El passat dissabte 19 de maig un nombrós grup de coponencs es van aplegar al poble veí de Rubió que celebrava la seva Festa Major.

Hi havia varies activitats dirigides als nens i nenes: inflable, passejada amb poni, trencar l'olla, i la cercavila de capgrossos acompanyats per la cuca de Copons. Enguany s'han afegit els capgrossos de l'escola de Copons: el gat i la bruixa que s'estrenaven actuant fora del nostre poble. Tots els nens i nenes van poder portar els capgrossos i es van poder posar dins el cos de la cuca per ballar sense parar al llarg de tot el recorregut. En l'acabar la cercavila, hi havia preparat un merescut berenar: coca i xocolata desfeta que va anar molt bé per recuperar forces després de la ballada. ■

TERESA MÚNERA PASCUAL

Primeres Comunions

Teresa Closa Bertran

El dia 30 de maig a la tarda es varen aplegar a l'església de Copons les nenes que s'han preparat per rebre el Sagrament de l'Eucaristia. A totes elles el mossèn els va administrar el sagrament de la Reconciliació. En acabar l'acte es va oferir una mica de coca i xocolata. El dia 3 de juny va combregar per primera vegada l'Anna Godia amb l'església de festa i ella molt contenta. El dia 17 de juny l'església es va tornar a omplir de gom a gom perquè combregaven per primera vegada : Dahiana Acevedo, Anna Gabriela Ianuzzi, Elena Romeu, Marcel.la Solé, Júlia Solé i Meritxell Somacarrera, totes elles molt il·lusionades i felices. A la mateixa cerimònia també varen rebre el sagrament del Baptisme l'Anna Gabriela Ianuzzi i en Guillem Solé, el germà de la Marcel.la i la Júlia, que per cert cal dir que es va portar molt bé. Tota la celebració va estar oficiada per Mn. Enric Garcia i la música al piano va ser a càrrec de l'Anna Closa. Tota la festa va estar plena de joia i felicitat. ■

Sant Pere a Sant Pere

Ricard Closa Martínez

29 de juny, 20:00h.
Història d'una petita perla musical

Insòlitàment, després de molts anys torna a sonar la campana de l'ermita de Sant Pere de Comalats. Una nova corda de niló nuada a un batall de bronze de l'any mil i ves a saber quan, en una conxorxa guiada pels veïns, fa dringar el metall antic, rovellat. I sona bé, encara. I fa vessar algunes llàgrimes per les galtes més velles del raval, que recorden enyorades quan aquesta campana cridava a missa o a sometent o es conjurava per espantar la pedregada. Després, a dins, han començat a sentir-se les notes dolces d'un violí, després la guitarra s'hi ha acoblat com un engranatge untat per l'oli de l'harmonia i finalment el so de les quatre cordes del contrabaix, greu i resignat, s'hi ha vingut a barrejar. I han sonat músiques diverses, des de la Gaèlica fins els Balcans, fonent ritmes i veus d'una manera extraordinària. Els Amants n'han estat culpables, amants de la música i d'una tal Lulú, misteriosa musa que ha planat, etèria, per entre les voltes de l'ermita.

1 de juliol, 11:55h.
Final de festa

Diumenge missa de dotze. Ens ha avisat el toc de campanes que ara, ja ens resulta més familiar. Mentre mossèn Enric oficiava, a fora començaven a sonar les esquelles dels bastoners, arrapades als turmells de la canalla i ja s'estovaven els bastons cuidant de no esclafar-s'hi cap dit. Pacients i entregats han esperat que la gent sortís per obsequiar a tothom amb uns balls variats. Jo he vist algun clatell esborronar-se al veure els més xics fent colpir el bastó. Després la Coral Mig To, ha omplert novament l'ermita de cants amb les seves veus meloses i sòbries, combinant peces tradicionals i més modernes i arrencant dels parroquians els aplaudiments més sentits. No cal dir que tothom ha marxat content i convençut que en endavant gaudirem de més actes al voltant de l'ermita de Sant Pere. Fins i tot m'ha semblat que la rialla del Sant, avui, s'eixamplava una mica més.

JAUME CASELLAS TUSAL

Crònica bastonera de la Trobada dels Carranquers a Cervera

Oriol Martí Falguera

El passat dia 9 de juny, la colla dels bastoners de Copons, va ser convidada pels Diablers Carranquers de Cervera en el marc de la seva festa grossa.

Es tracta d'una colla de fort arrelament a la capital de la Segarra, que celebren any rere any, una festa sonada en la que a part de grups de cultura popular de la ciutat i rodalia (grallers, gegants, molts grups de batucada...) acostumen a convidar a dues colles de naturalesa diferent. En aquesta ocasió, juntament amb nosaltres, varen portar el Grill de Sant Guim de Freixenet. El dia es presenta radiant i agradable. Arribem puntualment a la plaça del Portalet. Amb molt de temps!. És un dia d'estrena per a diversos balladors, i tenim novetats fruit d'un plegat de baixes circumstancials. Això ens permet canviar-nos dins l'auditori amb tranquil·litat i a la fresca. El nostre graller d'excepció arri-

ba minuts abans de començar la cercavila i podem assajar mínimament amb el so de la gralla. Encara tenim moltes coses per polir, però sembla que podrem sortir-nos-en prou bé. I la gralla ha fet els deures i porta totes les músiques assajades. Un cúmul de casualitats ens porta a coincidir, a la cercavila, amb el grup de gralles dels Laietans; amb un dels membres hem coincidit diverses vegades per la forta vinculació amb la colla de bastoners de Terrassa amb qui compartim part de repertori. Així que improvisadament ens acompanyen en la nostra ballada, donant-li solemnitat i una altra sonoritat a la nostra actuació que -fins i tot en certs moments- ens costa d'acostumar-nos-hi. Per aquesta ocasió ballem el nostre repertori -amb excepció de la Pastoreta- per la petita cercavila que han organitzat els Carranquers al llarg del carrer Major, amb tres punts de lluïment de colla, finalitzant a la Plaça Major, a on presentem un Patatuf i un Gall-Gallina amb final molt accelerat i -ens va semblar a tots- molt lluit. Després de la nostra actuació desfilen tota la resta de grups de la ciutat; focs i ritmes trepidants, gegants escopidors d'aigua, parlaments, el punyent ball parlat

"Nit d'Aquelarre"
Marga García

dels nostres amfitrions, que fan les delícies dels nostres balladors i els acompanyants. Acaba la jornada per a alguns, mentre que la resta gaudeix amb un sopar a la mateixa plaça, en què com anècdota, un membre jove de la colla és agraciat amb un premi per la Passió de Cervera. Marxem tots amb un bon regust de boca. I es que aquesta gent dels Carranquers s'ho saben muntar prou bé i tenen trempera. Agrair l'acollida i la invitació dels amics Carranquers, així com felicitar al nostre graller Francesc Mari per l'esforç d'aprendre en poc temps i tant bé, el nostre repertori. També felicitar al Jordi Calaf i al Roger Marimon, a la Rut Calaf, la Jorgina Marimon i a la Montse Soteras pel debut com a balladors o en altres casos per incorporar-se a nous balls. Tots ells varen fer un paper extraordinari. I també agrair la paciència i el suport dels nostres acompanyants, que sempre estan allí però no es veuen pas massa. ■

PACO RODELARI

Bastoners de Terrassa: Aniversari, Trobada Nacional i molt més

Elisenda Mercadal Segura

Els Bastoners de Terrassa han celebrat els trenta anys de la seva recuperació, el 1981, amb una il·lusió i empenta extraordinàries.

Bastoners de Terrassa. Jazztic.

L'abril de 2011 els Bastoners de Copons ja vam compartir cercavila bastonera, sopar, pastís i ball amb els nostres padrins i demés colles convidades a la Diada de l'aniversari. Durant l'any van seguir ballades, la de més alçada al pic i estany de Sotllo, on també es va apuntar l'Emili; l'estrena del Jazztic (fusió de tres elements terrassencs: ball de bastons, jazz i hoquei) per la Festa Major; l'exposició "Mirada de bastons"...

Al 2012 els Bastoners de Terrassa han treballat de valent per fer realitat nous projectes.

30 anys, 30 balls

El 24 de març van portar a l'escenari del Teatre Principal de Terrassa el seu ampli repertori amb l'espectacle "30 anys, 30 balls... i quelcom més" : 30 balls, 150 balladors, més de 30 músics (grallers dels bastoners, Manflinaries, Ministrils del Raval, Grallers del Teler ...) i 600 espectadors. L'actuació, repartida en diferents blocs temàtics segons l'aparició dels balls al llarg de l'any, mostrava tot el repertori bastoner de Terrassa. Es van representar les tradicionals Estapera, Les Dues Sotes o La Manflina, i també noves creacions La

Creu, El Nyu, Les Polaines o El Jazztic. Els Bastoners de Copons vam participar a l'acte amb una ballada conjunta de La Bepa acompanyats pel nostre acordió. També van ballar el Bastoners d'Esplugues i els del Barri antic de Sant Pere, colles igualment apadrinades pels terrassencs. La vetllada va ser un èxit i estem molt contents d'haver viscut tots plegats aquesta experiència entre camerinos, passadissos i escenari.

El 22 d'abril, nova Diada dels terrassencs, en la que ens va saber greu no ser prou colla per acompanyar-los.

37ª Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya

Per acabar un any tan intens amb festa grossa, el 16 de juny la Trobada Nacional va aplegar-nos altra vegada a Terrassa. La data coincidia amb les activitats de final de curs de part dels nostres, així que vam anar-hi una colla reduïda però suficient per fer un bon paper. Escola Pia, Rambla d'Ègara, Plaça del Progrés, Raval de Montserrat, Plaça Vella... ben acompanyats per l'Eura, petits i grans ens vam fer un tip de ballar. A més, tal com estava organitzat el recorregut,

es podia gaudir dels balls dels demés bastoners de la nostra cercavila. La cinquantena de colles participants ens vam ajuntar a la Plaça Nova i el desplegament d'una senyera gegant va ser l'inici de la ballada final. Tots a l'hora, es barregen les músiques, no ens veiem però ens sentim... és el moment més intens de la Trobada! Gràcies al Marc i l'Oscar vam poder fer una Pastoreta davant de l'ajuntament, i ja al final es van poder escapar la Montserrat, la Teresa i el Roger a ballar una mica. Bastoners i acompanyants vam acabar la festa a l'Espai Els Bellots, on ens esperava el sopar i ball amb els Manflinaires.

Bastoners de Terrassa:

Felicitats pels trenta anys, per la feina ben feta, l'esperit obert, l'amistat, i també per la bona acollida i excel·lent organització de tots aquests actes.

Moltíssimes gràcies per convidar-nos a compartir festes tan senyalades i moments emocionants.

Agrupació de Defensa Forestal de Copons (ADF)

Ma Gràcia Carreras Verdaguer

El dia 1 de febrer es va convocar una reunió informativa relacionada amb l'ADF de Copons sobre les actuacions que du a terme i sobre la necessitat d'una renovació de la junta que s'havia constituït l'any 2005. Dels assistents que van voler col·laborar en aquest nou projecte va sorgir una nova junta composta per unes 10 persones amb dos representants de l'Ajuntament. Es van

fer uns nous estatus i es va elegir de president al Cesc Salamé i una secretaria. La junta s'ha reunit en diverses ocasions aprovant subvencions anteriors, ja que en la data de constitució ja s'estaven acabant uns camins, i que fins el moment es portava la gestió des de l'Ajuntament. També s'han aprovat actuacions i subvencions previstes per aquest any, s'ha confeccionat un Protocol d'actuació en cas d'emergència, un llistat de voluntaris actualitzat amb 37 voluntaris, una llista que en cap cas és tancada, només cal ser major de 18 anys i donar les vostres dades personals a l'Ajuntament i apuntar al carnet verd o al groc. El carnet groc, que identifica al titular del mateix com a personal del grup d'intervenció de l'ADF segons el que disposa el Pla INFOCAT, serà necessari per actuar al front

de foc i per identificar-se en els controls que puguin dur-se a terme, han de tenir un certificat del metge conforme està en condicions per realitzar aquestes tasques. El carnet verd identifica al titular del mateix com a membre de l'ADF, per a fer tasques de logística de suport (preparar entrepans, aigües, mantes, en cas d'acolliment). El dissabte dia 5 de maig es van convocar a tots els voluntaris i voluntàries a una sessió informativa a la Sala Polivalent on és va fer la presentació de l'ADF de Copons a càrrec del president Cesc Salamé, una xerrada de Protecció Civil per la Rosa Mata i una xerrada de conceptes bàsics del voluntariat i material per Josep Jorba de la Federació d'ADF de l'Anoia. Després d'un bon esmorzar va ser el moment de la classe pràctica, la vintena de volun-

taris van ser obsequiats amb la samarreta i la gorra groga de l'ADF i van fer pràctiques d'estesa de mànegues, la jornada va comptar amb el vehicle de l'ADF de Copons, una cuba de 4000 litres d'aigua remolcada per un tractor i pel camió 4x4 UNIMOG de la Federació d'ADF de l'Anoia, l'ADF de Sant Martí de Tous i de Castellolí. Actualment s'està treballant conjuntament amb la Diputació de Barcelona en el desenvolupament del Pla d'Informació i Vigilància contra Incendis Forestals (PVI) i amb el Pla d'Actuació Municipal per a Emergències (PAM) que és l'instrument, creat per la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, per a la gestió d'una emergència produïda per un incendi forestal. Sabem i som conscients que ser voluntari no implica una obligació, com bé diu la paraula

és un compromís com a coponencs de protegir i salvaguardar el nostre entorn i també col·laborar i oferir el nostre ajut als municipis que el necessitin. Esperem estar preparats i no baixem la guàrdia conscients que és un estiu molt calorós i molt advers meteorològicament, però desitgem que mai haguem de sortir.

gener 05 Arriben els Reis Mags d'Orient
19 Bibliobus
20 Sant Sebastià
21 Jocs per a tots al Poliesportiu. A la tarda “El drac màgic i altres contes” a càrrec de Pam i Pipa i Nit Disco
22 Missa. “Artistes de Copons i del Món” i vermut. Gran ball amb crespelles amb el grup Versió Original

febrer 01 Assemblea General ADF
02 Nevada
08 Els alumnes de 1r, 2n i 3r de l'escola CEIP Copons van a Igualada a veure l'espectacle “Fem sonar musiquetes”
10 Taller de màscares a La Barraca
14 Defunció de Josep Maria Jorba Casanovas, regidor d'Hisenda de l'Ajuntament de Copons
16 Dijous llarder. Els nens de l'escola surten a berenar truita i botifarra
17 Rua de carnestoltes de l'escola i danses davant del Bar de la piscina
18 Carnaval infantil i presentació dels nous capgrossos. Sopar de Carnaval i ball de disfresses a la Sala Polivalent
26 Es comença a assajar les caramelles

març 01 Bibliobus
08 Els alumnes de l'escola van d'excursió a Barcelona, al Museu d'Història de Catalunya
08 Demo del projecte “Close Search” per localitzar persones amb un petit helicòpter i presentació sobre Protecció Civil
15 Bibliobus
15 Inici I Cicle d'activitats obertes “el laboratori” a la Sala Polivalent
19 Excursió matinal dels alumnes de primària de l'escola a la Font de Sant Joan
24 Els Bastoners participen a l'espectacle “30 anys, 30 balls” al Teatre Principal de Terrassa
29 Bibliobus
30 Festa de les escoles de la ZER Vent d'Avall a Copons
31 Anoia Trial Academy

abril 01 Pre-estrena de l'espectacle “Top Secret” de Cia. Sapatre a L'Era
02 Inici del Casal de Setmana Santa “Sant Jordi, una festa molt nostra”
11 Els nens i nenes de l'escola comencen a treballar a l'hort
14 Caramelles i dinar popular a la Sala Polivalent
19 Bibliobus
23 Sant Jordi. Al matí els alumnes de l'escola van a Igualada a la fira de llibres i a la tarda posen parades de dibuixos i manualitats a la Placeta Segura

maig 04 Inici del Taller de Ball de Bastons a l'escola
05 Jornada informativa i de prova de material de l'ADFde Copons
11 Els alumnes de l'escola van d'excursió al Castell de Balsareny
17 Bibliobus
19 Fira de L'Ametller a la Placeta Segura
19 Els capgrossos de Copons participen a la cercavila de la Festa Major de Rubió
31 Bibliobus

juny 03 Primera Comunió de l'Anna Godia
09 Festa de Final de Curs de l'escola de Copons
09 Els Bastoners de Copons participen a la Festa de la Colla de Diables de Cervera Carranquers
14 Bibliobus
16 Els Bastoners de Copons participen a la XXXVII Trobada Nacional de Bastoners de Catalunya, celebrada a Terrassa
16 Obertura de les Piscines municipals
17 Primeres comunions i bateig de l'Anna Gabriella Ianuzzi i Guillem Solé
22 Finalitza el curs escolar 2011-2012 a l'escola CEIP Copons
25 Inici del Casal d'Estiu i dels Cursets de Natació
29 Concert d'”Els amants de Lulú” a Sant Pere

Horts de Copons

Tarda de juliol als horts

Lluís Jubert Guilera

Sóc un apassionat dels horts i conèixer experiències en aquest àmbit em resulta un autèntic privilegi. Encara assaboreixo les olors, sensacions i vivències de la darrera visita als horts de Copons.

Primer de tot cal dir que Copons compta amb una zona d'horts de les més ben dissenyades de la comarca de l'Anoia. Situada a tocar del poble i resguardada per aquest, amb una cuidada orientació geogràfica, diferents nivells o terrasses construïdes amb murs de pedra configuren l'entramat de parcel·les que li donen forma. Si voleu gaudir d'una bona perspectiva general, es recomana la panoràmica des del trencall de carreteres en direcció a Veciana. Si el desig és viure'ls d'aprop, la gent d'allà us acollirà de bon grat. Estigueu atents i recordeu que, l'hort té un equilibri fràgil, tot el què s'hi troba té el seu sentit; sobretot respecteu aquest entorn. Per arribar-hi, he escollit l'accés per la plaça de l'església des d'on, seguint un traçat de carrers estrets i cases de pedra s'arriba a la zona dels horts. Allà un grup de gira-sols gegants, amb el seu groc intens, s'aboquen per sobre del mur i donen una benvinguda estiuenca. Havia quedat amb el Josep Guix, el Josep Serra, el Jaume Gudayol i d'altres hortolans a les sis de la tarda. Quan arribo, encara fa massa calor i els trobo xerrant de les seves coses. Bufa la marinada i a l'ombra s'hi està bé. Primer de tot parlem de l'aigua: aquesta setmana s'han fet feines per condicionar i poder aprofitar l'aigua d'un antic pou,

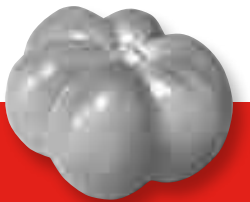
cal fer previsions. Tot i que tots els horts disposen d'un sistema de reg de goteig, a l'estiu baixa molt poca aigua pel riu i costa mantenir el nivell òptim de les dues grans basses per assegurar l'abastiment. Donem una volta pels seus horts i parlem de les diferents hortalisses que s'hi troben en aquesta època de l'any: La ceba de Berga, de forma ovalada i molt grossa, i la de calçot. Les mongetes del ganxet que “a Copons es planten el 8 de juliol i fem collita al setembre”, ara ja són “nades” i tenen mig pam, “per provar” el Josep ha plantat una varietat de mongeta xinesa que li va donar un amic. “Per tenir dels meus” el Jaume va plantar un tipus de cigrons, que ara ja estan en garbes, a punt de batre. Les pebroteres, alberginieres deixen veure els seus fruits. Donem un cop d'ull a les tomaqueres “aquests són del Pare Benet i aquests els de Montserrat, i mira, aquests de més cap aquí són els de penjar, els que guardem per l'hivern.” Però del que més es parla és de la varietat pròpia, el tomàquet de Copons, ja els avis el cultivaven i ells s'encarreguen de perpetuar. La majoria de les varietats de tomàquets encara són verdes, “els de Copons maduren a l'agost”, estic de sort, en troben un de madur i el Jaume m'el dona per que el tasti. Puc veure, també, margarides blanques gegants, clavells de moro, crisantems, romaní, dàlies... i moltes alfàbregues que ajuden a controlar els pugons.

La feina grossa d'aquests dies és collir les patates, millor fer-ho a primera hora del matí o quan el sol ja tomba, “no deixis les patates collides al sol, s'escalfen massa i no es guarden bé”. Aquestes hores acostuma a bufar marinada, i la temperatura es fa més agradable. L'Antonieta i la Petronila, fins ara assegudes a l'ombra, ja s'han posat a feinejar, el seu nebot, l'Aleix, també ha vingut a donar un cop de mà. Trobo la Lourdes al seu hort, actualment és la presidenta de l'Associació per la conservació de recs, molins i horts de Copons, “algú

ho ha de fer, vès” em diu mentre m'explica els estatuts. Parlant de l'hort, la Lourdes té clar que la terra i l'aigua són les que fan que el tomàquet de Copons sigui tan bó. “Una vegada l'hi vaig donar llavors a uns familiars de Vic i allà van sortir molt àcids”. El resultat no va ser el mateix, el tomàquet havia perdut aquella dolçor que tant el caracteritza. Per cert, per combatre el pugó la Lourdes té els seus secrets fruit de l'experiència femenina, són seus i jo no us els puc revelar. Veig que a l'hort de les escoles hi ha activitat, m'hi atanso i trobo l'Abel Castell, la seva dona, l'Elisabet i l'Àdan el seu fill de tres anys que, quan veu la Lourdes, va decidit a veure què fa. Em comenten que són hortolans novells, però sembla que hi tenen mà. Es nota que tenen bon assessorament dels veïns. Tots tenen una forma pròpia de feinejar la terra, el reg, la collita... formes de fer arrelades, que segueixen la tradició de les costums locals, però també oberts a noves propostes. Hortolans que treballen la terra perquè l'estimen i la saben disfrutar. Torno a casa i preparo una truita de ceba de Berga amb albergínia i una amanida de tomàquet de Copons, tot plegat deliciós.■

Tomàquet de Copons

Varietat local

És una varietat de tomàquet buit, *Lycopersicon esculentum* Sp. molt productiva. La fruita una vegada madura és de color vermell intens. Té la pell fina i la carn conserva sempre una textura cruixent. Cal destacar el seu gust peculiarment dolç. Excel·lent per l'amanida.

Aquesta varietat es coneix i cultiva a Copons de tota la vida, diferents hortolans trien els millors fruits i guarden les seves llavors per a properes temporades.

Alguns restaurants de la comarca ja ofereixen aquesta varietat a la seva carta de temporada, fomentant així el consum de productes locals de qualitat. Si aneu a Copons i trobeu algun dels seus hortolans us pot facilitar la llavor o planter.

Què s'està fent ...

Diuen que qui dies passa anys empeny, i sense adonar-nos ha passat un any des de les eleccions. No tinc pas la sensació que hagi passat un any, suposo que en gran part produït per la intensitat que hi hem posat al llarg d'aquests mesos i potser també pels esdeveniments socials i econòmics que ens està tocant viure.

Un dels temes recurrents ha estat l'economia. A hores d'ara hem cancel·lat tots els deutes pendents amb proveïdors, organismes i institucions tret dels crèdits i convenis a llarg termini que ja estaven compromesos. Part d'aquest deute s'ha pogut eixugar gràcies al pla del govern de l'estat que ha facilitat uns préstecs als ajuntaments amb aquesta finalitat. Aquest pla, juntament amb els ajuts de la Diputació de Barcelona per recuperar solvència milloraran considerablement el balanç ja que ens permetran reduir el deute a llarg termini i augmentar el marge de maniobra municipal.

I una conseqüència d'aquest pla és que la Rectoria continua en mans municipals i per tant com a futur equipament del poble.

D'altra banda, durant la primera meitat de 2012 –com haureu pogut veure- hem fet moltes petites inversions ajudats per un pla d'ocupació: el pàrquing de Sant Magí, l'esporga, la neteja i optimització de l'enllumenat, la instal·lació de baranes als carrerons (encara no s'ha acabat), la nova senyalització vertical, els camins rurals i moltes altres actuacions i reparacions.

Hom es pregunta com és possible? Com és possible que sense diners i amb els deutes que arrosseguem es pugui fer tot això? Com és possible que s'hagin cancel·lat tots els deutes?

La resposta és ben simple i en part passa per la memòria d'en Josep M. Jorba Casanovas, el regidor d'Hisenda que ens va deixar el 14 de febrer d'enguany. Tot això ha sigut possible gràcies a les següents línies estratègiques:

- Aplicant el model de producció interna: En lloc de subcontractar serveis hem assumit moltes tasques amb recursos propis, adquirint o llogant la maquinària i contractant els serveis que no podem fer amb mitjans propis.
- Planificant amb molta cura la tresoreria municipal dels propers anys per pagar els deutes assumits d'anys anteriors i afrontar les despeses futures i respectar aquesta planificació.
- Negociant amb les entitats bancàries les millors condicions retributives i operatives dels capitals municipals.
- Establint un sistema de proveïdors homologats amb tarifes i condicions de compra i pagament beneficiosos per l'ajuntament, o en qualsevol cas buscar sempre el millor preu, garantint el pagament a un màxim de 30 dies.
- Assumint tots els manteniments municipals per part de la brigada dotant-la dels recursos i la formació adequada en cada cas.
- Establint una comunicació fluida amb la comunitat ja que és l'informador més important que disposa l'ajuntament per tal de poder actuar amb la major immediatesa possible.
- Formant un equip compromès i implicat que ho ha fet possible, ja que no hi ha pla que funcioni sense les persones.

I d'on han sortit els diners per a tot això? Es deu preguntar encara algú. Doncs dels ingressos previstos en els pressupostos i de la recol·locació pressupostària d'algunes subvencions destinades a inversions que difícilment hauriem utilitzat ara o en el futur.

Tal i com vaig manifestar en el Camí Ral número 33, l'estratègia econòmica que volíem aplicar era contrària a les retallades, ja que això sempre suposa perdre valor i valors. I així ho hem fet. I curiosament, no només no ens ha endeutat més sinó que la nostra economia ha millorat sensiblement.

Aquesta manera de procedir no és una genialitat nostra, ans al contrari, molts expertets economistes ho vénen dient des de fa temps. Amb les retallades es genera pobresa, no riquesa ni treball.

Vull acabar manifestant una esperança, un desig: que aquest país reaccioni d'una vegada i es posicioni clarament en contra d'aquest espoli que ens obliguen a viure i exigeixi allò que és seu, tots els drets i propietats socials, culturals i econòmics que ens hem guanyat al llarg dels anys amb l'esforç propi i amb les vides de molts dels nostres avantpassats.

Com ja sabeu, estem a la vostra disposició per a qualsevol tema que sigui del vostre interès.

Fins la propera i bona Festa Major!

Cesc Salamé, Alcalde ■

L'Abellerol

Glòria Garcia Aledo

L'Abellerol és una associació nascuda el maig de 2012 gràcies a persones que van formar part i van fer possible “espai8uit” de Copons. Amb la bona experiència compartida i amb una consciència més amplia del moment actual es decideix establir-la com a associació.

Amb la seva constitució pretenem compartir i donar nous potencials i expansió a aquesta iniciativa de benestar i salut i d'altres de caire cultural i artístic.

Un Projecte Integral

L'abellerol associació es un Projecte Integral que pretén crear un espai de trobada alternatiu de sostenibilitat i acostar la gent a una forma de viure sana i natural, fomentant la creativitat. L'Associació vol organitzar i participar activament en diferents esdeveniments culturals, de fires i mercats amb un format integrador per la gent de la zona.

Què us proposem?

▪ A Copons “el Rebot”. Botiga de productes agrícoles locals i ecològics, salut natural, artesania i molt més.

▪ A Copons “El Laboratori”. Un espai de trobada per desenvolupar-nos i créixer, amb tallers, cursos, conferències, exposicions, ...

▪ A Veciana la “Masia de cal Guardià” Allotjament, menjador ecològic, rebost d'exposició i sala per diverses activitats.

Què ens proposem?

- Integrar els valors ecològics i creatius, solidaris i justos organitzant activitats que potenciïn el consum de productes ambientalment respectuosos que permetin augmentar la consciència social i ecològica de les persones.
- Fomentar l'aprenentatge i l'adquisició d'hàbits i conductes respectuoses i integradores amb l'entorn més proper.
- Oferir la possibilitat als seus socis de conèixer i consumir productes saludables (biològics) i respectuosos amb el medi ambient (ecològics), així com els valors de l'artesania original.
- Promoure i facilitar la producció i el consum responsable entre la població i el propi entorn natural.
- Volem identificar, acollir i consumir productes sans i de qualitat produïts de manera ecològica i, a poder ser, local o el més propers possible.

Com fer-ho?

- Per començar, pots fer-te soci de l'associació o simplement col·laborar amb la teva participació.
- Compromisos del soci
- Abonar una quota trimestral de 30€ o una quota anual de 100€.
  - Acceptar els estatuts de l'associació.
- Drets del soci
- Comprar al Rebost a preu de cost amb un mínim increment per cobrir despeses.
  - Beneficiar-se d'un descompte als tallers i les activitats: El Laboratori i Cal Guardià.
  - Beneficiar-se amb descomptes a altres esdeveniments organitzats per l'associació.
  - Assistir a les assemblees i fer propostes.
  - Presentar-se a les eleccions de la junta.

Com us informarem?

▪ Mitjançant el web i correu electrònic. Mentrestant podeu consultar el web: **www.labellerol.co**

Us animem a participar-hi!

Junts podem canviar moltes més coses per viure millor

Terra Sarda a la Sala Polivalent de Copons

Jordi Saumell Gassó

El passat 22 de juny vam tenir el plaer de compartir amb molts de vosaltres, amb la gent de Copons i rodalies, la presentació d'un projecte iniciat ara fa dos anys: Viatges Terra Sarda. Pels amics i amigues més propers i per la meva família va ser simplement el pas lògic a un procés que va començar set anys enrera, després del primer viatge a L'Alguer i a Sardenya, una terra que m'ha apassionat des del primer dia i que encara em treu la son.

La presentació a la Sala Polivalent de Copons no pretenia ser només un acte publicitari, sinó una bona manera de trobar-nos amb els amics i la família i poder agrair-vos la paciència que heu tingut aquests darrers anys escoltant les meves aventures a l'illa, o parlant-vos d'aquell poble o aquella muntanya que tant m'havia agradat, o provant de convèncer-vos per escapar-vos un quants dies a Sardenya i, com no, l'interès i el suport rebut de tots vosaltres durant aquests dos anys de preparatius. Gràcies de tot cor!

Entrant en matèria, a la presentació vam poder conèixer quatre pinzellades del tarannà de Sardenya i la seva gent, i una mica el funcionament de Viatges Terra Sarda i el producte turístic que oferim. Després de la xerrada els assistents van poder consultar la

bibliografia i informació diversa sobre l'illa que hem anat adquirint aquests darrers anys, i xerrar una bona estona mentre escoltàvem música sarda i degustàvem alguna de les exquisideses gastronòmiques de Sardenya: la bottarga (el caviar sard), melmelada de murtra, pa carasau, formatge pecorino, mató curat, licor de murtra, licor de llimona i taronja i alguna de les varietats més conegudes de vins sards (Cannonau, Vermentino, Mònica di Sardegna...).

Per qui no va poder assistir a l'acte, dir-vos que VIATGES TERRA SARDA us proposa una sèrie d'itineraris temàtics per l'illa que podeu adaptar als vostres desitjos i interessos, per així poder gaudir al màxim cada moment a Sardenya. Són propostes pensades per gaudir en parella, en família o amb els amics qualsevol època de l'any, en allotjaments de qualitat curosament seleccionats situats tant a l'interior com a prop de la costa.

Els itineraris que us proposem us endinsaran en la Sardenya més autèntica i hospitalària, la Sardenya dels pastors i la transhumància, la Sardenya de la civilització nuràgica, la Sardenya dels penya-segats abruptes i del mar blau turquesa, la Sardenya dels gustos i aromes de la cuina tradicional, la Sardenya de la solitud i el silenci de la natura...Tots

els itineraris i descobertes que us proposem són productes propis que hem elaborat personalment.

Des de VIATGES TERRA SARDA creiem i promovem un turisme cultural i de natura respectuós amb l'entorn i amb les persones, interessat en descobrir noves cultures, altres formes de vida i d'entendre el món que puguin enriquir el nostre bagatge personal.

I ja per acabar, us volia informar que estem preparant un viatge en grup en autocar per la gent dels pobles de la zona, de cara a finals de setembre.

Moltes gràcies a tothom i fins aviat!

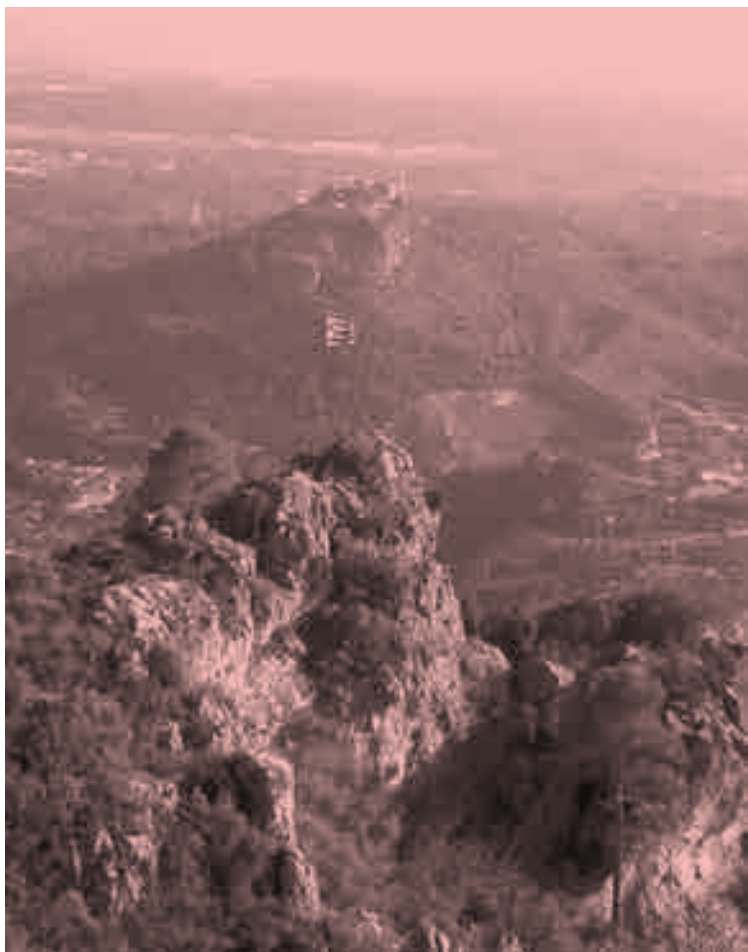
Senyeres

Els Mollons

La Pobla de Claramunt

Ramon Serra Llacuna

Els Mollons

La muntanya dels Mollons, també anomenada Els Tres Mollons, és un petit conjunt rocós de forma més o menys tabular a l'extrem de les serres que s'estenen a l'oest de Montserrat i que separen la Depressió Pre-litoral de la conca d'Òdena.

Val la pena fer una petita excursió i pujar fins al capdamunt del seu cim (542 m), ja que ens permetrà contemplar una de les millors vistes panoràmiques de la zona. Tindrem als nostres peus la Pobla de

Claramunt i també podrem veure el seu castell i un xic més allunyada, la població d'Igalada, Capellades, Vilanova del Camí...

Transports i telèfons d'interès

Transports

ALSA

Telèfon: 902 42 22 42

Web: www.alsa.es

Calaf - Igualada			
Calaf	Els Prats de Rei	Copons	Igualada
10:44 h	10:49 h	10:57 h	11:18 h
19:29 h	19:34 h	19:42 h	20:03 h
Igualada - Calaf			
Igualada	Copons	Els Prats de Rei	Calaf
08:27 h	08:48 h	08:56 h	09:01 h
17:57 h	18:18 h	18:26 h	18:31 h

Hispano Igualadina

Telèfon: 93 804 44 51 / 902 29 29 00

Web: www.hispanoigualadina.com

Calle	Pais de rei	Capela	Jorda	Sant Quilce	Pla de Torrella	Institució c/ M. Trinitat	Aleixar	Institució Ar. Angel Guimera	Ignacia Comens	Ignacia Arribas
DE GALLINS A DIVERXOS FINERS										
-	-	-	06:30	06:34	06:37	06:42	-	-	06:47	06:50
06:40	06:45	07:08	07:06	07:07	07:10	-	07:12	07:13	07:15	-
-	-	-	09:30	09:34	09:37	09:43	-	09:47	09:50	-
10:30	10:35	10:45	10:50	10:52	10:54	-	11:00	11:07	11:10	-
-	-	-	14:30	14:34	14:37	14:42	-	14:47	14:50	-
-	-	-	15:10	15:14	15:17	15:22	-	15:27	15:30	-
15:15	15:20	15:30	15:45	15:47	15:49	-	15:51	15:53	15:55	-
-	-	-	16:50	16:52	16:54	16:56	-	16:58	17:00	-
-	-	-	18:10	18:12	18:14	18:22	-	18:27	18:30	-
-	-	-	19:35	19:39	19:42	19:47	-	19:52	19:55	-
-	-	-	20:30	20:34	20:37	20:42	-	20:47	20:50	-
-	-	-	21:15	21:19	21:22	21:27	-	21:32	21:35	-
-	-	-	22:35	22:39	22:42	22:47	-	22:52	22:55	-
DIVERTIDOS										
-	-	-	07:35	07:37	07:39	-	-	07:43	07:47	-
08:00	8:03	8:15	08:25	08:27	08:29	-	-	08:33	08:35	-
-	-	-	15:15	15:17	15:19	15:27	-	15:32	15:35	-
15:15	15:20	15:27	15:30	15:32	15:34	-	-	15:38	15:40	-
-	-	-	16:50	16:52	16:54	-	-	16:58	17:00	-
-	-	-	22:20	22:22	22:24	22:37	-	22:37	22:40	-
FESTIVO										
-	-	-	06:30	06:32	06:34	-	-	06:38	06:40	-
-	-	-	13:15	13:17	13:19	13:27	-	13:32	13:35	-
-	-	-	16:50	16:52	16:54	-	-	16:58	17:00	-
-	-	-	22:10	22:12	22:14	22:23	-	22:27	22:30	-

forant de ses apports, d'obtenir le maximum

Iratiaca Corroive	Iratiaca E.A. Ansoabea	Iratiaca Av. Euzkadi	Iratiaca Hospital	Instituto c/ M. Tuda Algor	Instituto Av. Angel Guibarra	Pia de Torruella	Sant Gense	Jorba	Copons	Prats de rei	Calat
DE CALLEJA A PVEDIMERS FEMINERS											
-	05:15	05:16	05:18	05:23	-	05:28	05:29	05:30	-	-	-
-	07:00	07:01	07:03	07:08	-	07:12	07:13	07:15	-	-	-
-	09:30	09:31	09:33	-	09:38	09:47	09:43	09:43	09:50	09:55	10:00
-	12:00	-	-	-	12:06	12:08	12:10	12:15	12:30	12:40	12:45
-	13:15	13:16	13:18	13:23	-	13:28	13:29	13:30	-	-	-
-	13:25	-	-	-	13:31	13:32	13:33	13:35	-	-	-
-	14:45	14:46	14:48	14:53	-	14:58	14:59	15:00	-	-	-
-	17:30	17:31	17:33	17:38	-	17:43	17:44	17:45	-	-	-
-	18:30	18:31	18:33	18:38	-	18:43	18:44	18:45	-	-	-
-	18:45	-	-	-	18:51	18:53	18:55	19:00	19:15	19:25	19:30
-	20:00	20:01	20:03	20:08	-	20:13	20:14	20:15	-	-	-
-	20:45	20:46	20:48	20:53	-	20:58	20:59	21:00	-	-	-
-	21:30	21:31	21:33	21:38	-	21:43	21:44	21:45	-	-	-
DISBASTA											
12:00	12:05	12:07	12:10	-	-	12:12	12:14	12:15	12:25	12:35	12:40
-	13:25	-	-	-	13:31	13:32	13:33	13:35	-	-	-
-	14:13	14:16	14:18	14:23	-	14:28	14:29	14:30	-	-	-
-	18:45	-	-	-	-	18:53	18:55	19:00	19:15	19:25	19:30
-	19:40	-	-	-	19:45	19:47	19:48	19:50	-	-	-
-	21:30	21:31	21:33	21:38	-	21:43	21:44	21:45	-	-	-
FESTAS											
-	07:45	07:46	07:48	07:53	-	07:58	07:58	08:00	-	-	-
-	12:30	12:31	12:33	12:38	-	12:43	12:44	12:45	-	-	-
-	20:30	20:32	20:34	-	-	20:38	20:40	20:42	-	-	-
-	21:30	21:31	21:33	21:38	-	21:43	21:44	21:45	-	-	-

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaquer, s/n

Servei Taxi 24 hores: Ricard Tomas, Tel. 609 47 82 19

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons info@copons.net	93 809 00 00
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 08 80
Servei de Podologia: Judit Muns	637 94 38 76
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	061
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	088
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Avaries gas / Insmagas	901 12 12 12
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	616 52 23 13
Correus	93 869 85 94
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	647 36 42 76
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52
Col·lecció d'eines tradicionals de fusteria	93 809 00 93 655 81 39 52
Tot Circ info@totcirc.com	93 809 00 81 686 83 72 25 646 29 45 72
Bar piscina de Copons	93 809 08 41
Queviures Mas	93 809 00 02
Fleca Lloró	93 809 00 75
Brodats Sala Farré, SCP	93 809 00 27
Escorxador Closa i Fills	93 809 00 36
Construccions Succesors de Closa Serra, SCP	93 809 08 02
Fusteria Josep Tomàs	93 809 00 93 655 81 39 52

Menú migdia

Servei de menú diari

L'Ajuntament de Copons inicia el servei de menú migdia per a qualsevol persona resident al poble. Aquest servei està pensat, principalment, per a les persones amb la seva autonomia limitada, encara que tothom pot fer-ne ús.

Per més informació dirigir-se a l'ajuntament.

No callis, mulla't i digues-hi la teva!
Opinió, retalls d'història, actualitat, esports...
I ara ens ho pots enviar per correu electrònic:
camiral@copons.net

Horari atenció públic ajuntament
de dilluns a divendres de 9 h. a 13 h.
dijous tancat

CEDIDES PER EUGEN GRAS BRUNET

